

„Primorec“

izhaja vsakih štirinajst dni
vsak drugi terek in stane
po pošti ali na dom pošiljan
za celo leto 80 kr.; za
tuje drž. več poštni stroški.

„Soča“ z „Gosp.
Listom“ in „Primor-
cem“ stane na leto 5 gld.
20 kr. — Uredništvo in
upravnništvo je v Gosposki
ulici št. 9

Primorec

Oglasi

se plačujejo za trisopno
petit-vrsto:

enkrat . . . 8 kr.

dvakrat . . . 14 „

trikrat . . . 18 „

večkrat po pogodbi.

Vsa plačila vrše se na-
prej. — Posamične številke
se prodajajo po 3 kr.

Rokopisi se ne vračajo.

Izdajatelj in odgovorni urednik A. Gabršček. — Tiska „Goriška tiskarna“ A. Gabršček (odgovoren Josip Krmpotič).

Deželni zbor goriški.

III.

Sad ultranacionalne itali-
janske politike so bili odnosi, ki so
se pokazali pri zadnjem zasedanju deželnega
zboru goriškega meseca januarja in februarja
t. l. Dr. Pajer je zavezal furlanske po-
slance ter zastopnike goriškega mesta in kup-
čijske zbornice s častno besedo, da bodo
trobili vsi v en rog. Ko je imel to zagoto-
vilo, zatrobil je, da poslanci grofije goriške
morajo dovoliti 322.000 goldinarjev „poso-
jila“ za tržiško ravan in 250.000 gld. podpore
za furlanski tramvaj, ako hočejo imeti 500
gld. za popravo cerkve v Pliskavici, 1000
gld. za slovensko obrtno šolo v Gorici itd.
Ker zastopniki grofije goriške niso mogli
privoliti v to zahtevo, siljeni so bili, zapustiti
deželni zbor, da ne bi Pajerjeva garda skle-
nila proti njih volji, a s pomočjo njih nav-
zočnosti, kar je nameravala. Na to zatrobijo
italijanski poslanci v svoje rogeve glasen
protest proti slovenskim poslancem, češ,
da delajo nemogoče delovanje deželnega
zboru. A slovenski poslanci storili so nemo-
goče le zapravljanje deželnega denarja za
italijanske narodne svrhe. Vsa dežela, grofija
goriška in gradiška in mesto goriško, bi mo-
rala biti slovenskim poslancem hvaležna za
ta korak.

Ali zdi se, da goriškim Italijanom se
cedijo sline po istrskih razmerah, ako je res,
kar časniki pripovedujejo, da se je namreč
7. t. m. zbralo v Gradišču — zakaj ne
v Gorici, katero imenujejo la capitale del
Friuli? — par goriških odvetnikov in fur-
lanskih strankarjev, ki so sprejeli omenjeni
protest kot program nadaljnjemu delovanju,
tako, da bi furlansko-goriški poslanci v de-
želnem zboru postopali znanprej samostalno
ter ogibali se dotike s slovenskimi poslanci
v vsakem, tudi gmotnem oziru. Vendar brez
vsakere pomoči od strani Slovencev bi jim
tudi to ne šlo, kakor bomo kmalu videli.

Ni dvomiti, da italijanski poslanci skle-
pajo svoje volilne programe pod pokrovitelj-
stvom vlade, ali vsaj z vednim ozirom na
njo; kajti Italijani brez vlade niso tako
močni, da bi si upali postavljati skrajne
programe. Kupčijska in obrtnijska zbornica
v Gorici je popolnoma v vladinih rokah. Ako
vlada hoče, spremeni danes volilni red v to
skupščino, in jutri bo imela vse drugo lice
od današnjega. Njena zastopnika v deželnem
zboru ne moreta tirati izključljivo italijansko-
narodne politike, ako jima vlada tega ne
dovoli. Mesto goriško, njegovo starašinstvo,
županstvo in šolski svet so isto tako v ro-
kah vlade, ki ima, ako hoče, sto povodov,
da te zastope razpusti ter imenuje vladne
komisarje, kar so že brez števila krat zaslu-
žili. Zastopnika goriškega mesta ne moreta
uganjati v deželnem zboru italijansko-na-
rodnih burk, ako je vlada resno temu na-
sprotna. Zastopniki Furlanije ne morejo brez
vlade ničesa; njih tržiška ravan, furlanski
tramvaj, urejenje Soče, razni mostovi in sto
drugih del je odvisno od vladine milosti. In
Furlan ni tak, da bi za italijanske narodne
burke ter za odvetniške demonstracije od-
povedal se gmotnim koristim. Furlansko-go-
riški politiki se morajo ozirati pri vseh svo-
jih korakih na visoko vlado, od katere jim

prihaja solnce prijaznosti in dež obilnih
podpor. Ako so torej v Gradišču sklenili
kljubovalno politiko proti Slovincem, morajo
imeti zagotovilo, da jim jo vlada omogoči,
ali pa se morajo vsaj trdno zanašati, da jih
tudi pri tem delu ne pusti na cedilu.

In slišijo se že glasovi, kako hočejo Ita-
lijani to svojo nakano izvesti s pomočjo
Slovincem. Dr. Pajerju je pred vsem ne-
umevno, zakaj bi moral biti deželni glavar
nad strankami in zakaj bi ne smel vedno
glasovati, kakor vsak drug poslanec. Po nje-
govem mnenju je deželni glavar, ki je vzet
vedno izmed večine, torej izmed Italijanov,
enak drugim poslancem, sme biti ud itali-
janskega kluba in se sme s častno besedo
zavezati, da bo glasoval, kakor sklene klub,
oziroma kakor spozna kot dobro dr. Pajer.
Grof Franc Coronini ni v zboru nikoli gla-
soval, razen pri volitvah v odbor in v od-
seke po listkih, ampak se je držal določbe
opravnega reda za deželni zbor goriški, da,
ko je enako glasoval za kateri predlog, in
proti njemu, se smatra predlog kot zavržen.
Na ta način ni moglo 10 Italijanov ničesa
skleniti proti 10 Slovincem in 10 Slovincem ni-
česa proti 10 Italijanom. Ako bi obveljalo
Pajerjevo načelo, bi deželni glavar vedno
glasoval in vedno odločeval, in sicer v smislu,
kakor bi sklenil italijanski klub Slovenski
poslanci bi bili le zato navzoči, da bi omo-
gočili zborovanje, odločevali bi pa nikoli ne,
odločeval bi Pajerjev predsednik, oziroma
Pajerjev italijanski klub. Edina pomoč, ka-
tera bi Slovincem v tem slučaju ostala, bi
bila ta, da bi zbornico zapustili, da bi zbor
ne bil sklepčen, kakor se je zgodilo letos;
ali tedaj bi se sploh nič ne delalo in de-
želne zadeve bi škodo trpele.

Na to mogočnost mislijo tudi Italijani.
Zato se pečajo z drugim načrtom, ki se jim
zdi bolj zanesljiv in ki bi bolj gotovo vedel
do cilja. Mislijo namreč, kako bi si mej Slo-
vinci pridobili vsaj jednega zvestega zavez-
nika, ki bi v to služil, da bi ostal deželni
zbor vedno sklepčen. Z lepimi besedami in
s par groši se to ne da doseči; zato bi bili
naši ljubeznivi sodeželani pripravljani, trpeti
navidezno ponižanje, ki bi jih nič ne stalo,
in privoščiti Slovincem čast, ki bi Slovence
vse stala. Govori se namreč, da prihodnji
deželni glavar bo Slovenec z letno plačo
2000 gld. Slovenski deželni glavar z enajste-
rico italijanskih poslancev zadostuje, da Ita-
lijani sklenejo, karkoli hočejo, brez ozira na
slovenske poslance in brez ozira na sloven-
skega predsednika, ki lahko glasuje kakor
hoče, a ki mora spraviti na dnevni red vse
predloge, ki so bili stavljeni, ter razglasiti
vse sklepe, ki so bili pravilno storjeni.

V tem slučaju bi hoteli imeti ljubez-
nivi Italijani v deželnem odboru tri svojih
ljudij; dveh so gotovi, a ne tako tretjega,
o katerem bi odločeval žreb. To je, kar dela
Italijanom v tem načrtu nekoliko preglavice,
vendar se ta nevarnost nikakor ne da pri-
merjati z velikanskim dobičkom, po katerem
bi dobili Italijani deželi zbor popolnoma
v svoje roke. Ta načrt se razpravlja med
Italijani, in to kaže, da so v zvezi z vlado,
ako resno na to mislijo, kajti le vlada more
izvršiti ta načrt.

Mej Slovinci se že poskuša, ako zna-
menja ne varajo, pripravljati pot možu, ki
bi bil pripravljen, sprejeti častno mesto v

pogubo slovenskega naroda. Vsakemu za-
vednemu slovenskemu volilcu mora veljati
kot sveto, neovrgljivo načelo, da v sedanjih
časih bi bil greh zoper narod in deželo, dati
glas takemu slovenskemu kandidatu, ki bi
bil pripravljen, izdati za letnih 2000 gld.
deželni zbor goriški Italijanom v popolno
nepreklicljivo last.

IV.

Povsem neopravičeno in nedopustljivo
bi bilo, ako bi hotela vlada italijanski ultra-
nacionalni stranki priteči s tem na pomoč,
da bi vzela deželnega glavarja goriškega iz
srede slovenskih deželnih poslancev. Vsa
slovenski poslanec, ki ima čut za svojo dol-
žnost in ki noče izdati slovenskega naroda
na Goriškem italijanski ultranacionalni stranki
na milost in nemilost, mora odločno in brez-
pogojno odkloniti tako vladino ponudbo.
Ako je mej Slovinci mož, ki bi v sedanjih
okoliceh hrepenel po tem mestu, naj
kandiduje med Italijani in naj se ne sili
Slovincem. Slovenski deželni glavar bi bil le
Italijanom v korist Slovincem pa v pogubo,
kajti pod njegovim predsedstvom bi Italijani
sklepali, karkoli bi hoteli, ne da bi mogla
ostala slovenska devetorica, in naj bo se
tako izvrstna, le količkaj uplivati na sklepe
deželnega zboru. Slovenski volilci naj imajo
to vedno pred očmi, in če imajo opravičen
sum, da kateri kandidat bi bil pripravljen,
sprejeti deželno glavarstvo, ali da ne bi imel
potrebne moči, odkloniti vladno nado, naj mu
nikakor ne dajo svojih glasov. Boljši nam je
značajan, zanesljiv kmet, ki stoji trden kot
skala, kot učen ali plemenit mož, ki je radi
časti ali masti pripravljen pahnuti goriške
Slovence v najzalostnejši položaj za dolgo
dobo šest let, v katerih se morejo usekati
narodu in deželi nezaceljive rane.

Neopravičeno bi bilo, kakor rečeno, ako
bi vlada imenovala slovenskega deželnega
glavarja, ker bi se potem Slovincem odvzela
moč, braniti se proti krivičnim, škodljivim
nakanam italijanske večine. Italijanski ultra-
nacionalni stranki bi vlada s tem naredila
uslugo, kakoršne stranka ni vredna. Dveter-
jinska večina v deželi bi bila izročena na
milost in nemilost ne jednotretjinski manjšini,
marveč samo odlomku te manjšine, in sicer
najskrajnejšemu in najljutejšemu, ki noče
sporazumljenja in miru z večino v deželi,
marveč boj in prepir, kakor pričajo poročila
o pogovoru v Gradišču. Pravična in modra
vlada tega ne more in ne sme dopustiti.

Kaj naj tedaj vlada stori in ali jej je
sploh kaj storiti? Kot najvišja čuvarica dr-
žavnih koristij vlada ne more pustiti, da bi
prišlo v deželnem zboru goriškem in v deželi
goriški do isterskih razmer, kajti večni pre-
piri v obmejnih deželah so državi škodljivi
in to tim bolj, ako nastane sum, da vlada
nemirnežem roko drži. Shod nekaterih itali-
janskih kolovodij v Gradišču je znan in pro-
gram, ki je bil onde sprejet, je bil po svoji
vsebini v listih objavljen. To je program pre-
pira in razpora, program nasilstva in brez-
pravnosti nasproti večini v deželi. Takega
programa vlada ne more odobriti, ako jej je
za mir med prebivalstvom goriške dežele.
Stranke, ki prisega na ta program, vlada ne
more podpirati. Taki stranki vlada ne more
pomagati do absolutne večine in do sklep-
čnosti v deželnem zboru. Ako bi vlada to

storila, bila bi sodgovorna za vse, kar bi se v deželnem zboru godilo. S stranko, ki je zborovala v Gradišču, in s kandidati, ki se zavzujejo na gradiški program, vlada ne more paktirati. Ako je vladi na tem, da zavlada mir v deželnem zboru goriškem, mora tej stranki peruti pristriči in na to delati, da v volilnih okrajih, v katerih ima moč, se izvolijo v deželni zbor zmerni možje, ki so prosti predsodkov in ki niso zastavili nikomur častne besede za gradiški program. Ze zgorej smo omenili, kje ima vlada pri volitvah priliko, pokazati svojo oba naroda v deželi enako obsezajočo skrb in ljubezen, ter uplivati, da pridejo v zbornico pravični, miroljubni, spravljivi možje, kakoršni se nahajajo tudi med Italijani. Ako se posreči vladi spraviti vsaj dva taka moža v zbornico, je naenkrat končan ves prepir in deželni zbor goriški lahko vrši svojo nalogo s tem, da deluje za deželne dušne in gnotne koristi.

S tem bi Slovenci za se posebe nič ne dobili, dobila bi dežela. Slovenci bi ne mogli gospodovati v deželni hiši, kakor bi v nasprotnem slučaju gospodovali Italijani. Slovenci bi imeli samo moč, braniti se po potrebi; odločevala bi pa vedno pravična Italijana. Ne more se reči, da na tak način bi se Slovincem dal poseben upliv. Odločevalna moč bi se odvzela skrajni italijanski stranki in prešla bi na mirne in zmerne italijanske možje, tako da status quo, število slovenskih in italijanskih poslancev in odločilna moč na italijanski strani, bi ostal nepremenjen.

Zdi se nam, da ta pot bi bila poštena in pravična, in bolj uspešna nego če se ji dene na čelo slovenski deželni glavar, in če se uzroči nezasišan boj med zastopniki dveh narodov v deželi, kakoršnega ni bilo še v deželnem zboru goriškem in ki ne bi ostal brez posledic na javno življenje v deželi goriški.

Domače in razne novice.

* **Današnje številke** smo razposlali tudi takim naročnikom „Soče“ v deželi, ki niso naročeni na „Primorca“. Vsi taki imovitnejši rodoljubi se lahko uverijo, da zasluži naš listič vsestranske podpore narodnega občinstva, a to toliko bolj, ker se med narod usiljujejo na vse pretege lističi z vse drugačnimi nakanami. Nekoji gospodje plačujejo po 20-30-50 iztisov „Primorskega Lista“, kateremu edini smoter je ta, da bi sejal seme razpora, jeze in sovraštva po slovenskih tleh. „Primorec“ ima nad 1100 naročnikov, ali to število je še veliko premajhno, z ozirom na malenkostno ceno 80 kr. za celo leto. Ker pobere poštnina 26 kr., ostane nam za vse drugo le 54 kr., ako redno plačajo vsi naročniki. Ker je pa mnogo malomarnih med njimi, smo dobili doslej še le po 29 kr. povprečno za vsakega naročnika. Ali je mogoče izhajati pri takih odnošajih, naj premisli vsakdo sam. Iskrenim rodoljubom priporočamo torej, naj blagovolé uvaževati te naše besede in — ne pustiti skrb za obstanek narodnih glasil eni sami oseb, naj si pomaga kakor sama vé in zná, naj vstraja ali pogine. Ako popustimo to podjetje, ne bo kmalu drugega, a rodoljubi naj v tem slučaju mislijo na — posledice za vse javno naše življenje. — Kakó lahko je kaj storiti, dokazujejo nekatere majne vasi na Goriškem, kjer po en sam rodoljub naročuje in razdeljuje po 30-35-40 iztisov in pobira naročnino. Kaj takega bi bilo lahko v sleherni vasi, da bi imel „Primorec“ prav lahko 3000 naročnikov, ako bi povsod delovali po vzgledu onih vasij! Kdor je naš prijatelj, naj uvažuje te besede.

* **Slovenska šola v Gorici.** — Izzivajoča nakana „modrega, zmernega in nešovinstičnega“ šolskega odseka na magistratu, da bi umestili slovensko šolo med podturnskimi smetišči, je splavala po vodi. Deželni šolski svet se je postavil na stališče „Sočinega“ članka, da v tem pogledu ima določevati on in ne magistrat. In zapovedal je, da se mora otvoriti šola 15. septembra v središču mesta.

Ta odločen ukaz je poparil naše goriške sovražnike! Vendar je sklenil mestni

zastop v seji preteklega petka, da se pritoži tudi proti temu ukazu deželne šolskega sveta. Kam? Pred pekel, drugam ne! Deželni šolski svet je tu izvršujoča oblast, ki določa prosto po svojem spoznanju, a proti ukazom v tem pogledu ni nikakega priziva. Goriškim novim juristom je sicer prosto, da mažejo papir s suhimi frazami in neutemeljenimi ugovori, ali ukaz dežel. šol. sveta ostane ukljub temu v popolni veljavi. Dne 15. sept. bo morala biti torej že otvorjena slovenska ljudska šola v središču mesta! — Kakó infamen je bil sklep šolskega odseka, podamo v dokaz okolnost, da bi otroci z Grčine v šolo in domov hodili okoli 3½ ure na dan. In naši mestni očetje bi bili také brezvestni, da bi kaj takega radi videli! No, hvala Bogu, da je tu še nekdo, ki čuva slovensko deco pred toliko nečloveško brezsrčnostjo!

Nadzorstvo za to šolo bo izročeno slovenskemu šolskemu nadzorniku. To je povsod! Tudi slovenske šole v gradiščanskem okraju nadzoruje ces. svet. g. F. Vodopivec! Enako je v Trstu in na Kranjskem v občé! Isto načelo se torej izvede tudi v Gorici, kar je edino pravilno. Društvo „Sloga“ je bilo podalo o svojem času v tem pogledu utemeljeno prošnjo. Še je torej nekaj pravice na svetu tudi za nas zaničevane Slovence!

Čuje se nekaj, da hoté uvesti v to šolo italijanščino kot neobvezni (prosti) predmet! — Kdo je pa uprašal po tem?! Na „Slogini“ šoli je že uvedena nemščina zastran nemških srednjih šol; ta naj ostane tudi znanprej, ker stariši to želé. Po laščini ni pa nikdo uprašal, ker je Slovincem znanje laščine čisto nepotrebno tu v Gorici. Tukaj mora vsakdo znati slovenski, ako noče umreti za lakotjo, italijanščina je pa le za luksuz in za širjenje velike laške misli. Slovenski renegati so bili od nekdanj najnevarniši prekucuhji proti avstrijski državni misli in najzagrizenejši spletkarji proti vsemu, kar bi utegnili biti v prid Avstriji. Takih prekucuhov, take irredentovske zalege pa ne maramo več iz svoje srede! Zategadel protestujemo proti vsakemu urivanju laščine v šole, kje je ta jezik nepotrebno peto kolo in v vsestransko škodo slovenski mladini. Po laščini nikdo ni uprašal, ne urivajte je torej!

* **„Osservatore Triestino“** je uradni list za Primorsko. Pretekli teden je objavil v doslovnem laškem prevodu razsodbo upravnega sodišča zastran slovenske ljudske šole v Gorici. Ta čin je zelo pomenljiv in kaže, da tržaški merodajni krogi so se postavili na odločno stališče nasproti irredentovski svojati, ki razsaja proti slovenski šoli s smešnimi razlogi, ki nimajo prav nikake resnične podlage, marveč le laž, obrekovanje, zavijanje in — bedarijo. Irredentovski listi so kar besni v svojih napadih na „Osservatore“; jezi jih, da so jasni dokazi o lahonski lažnjivosti prodrli tudi med italijansko občinstvo.

* **Židovski odvetniki.** — Pred časom smo naznanili slovenskemu svetu malo neverjetno, ali preresnično vest, da je zastopal žid dr. Graziadio Luzzatto v neki pravdi — uršulinski samostan v Gorici. Jeden tak slučaj je zopet naznanila te dni dunajska „Reichspost“; isti čifutski odvetnik je zastopal zopet isti samostan. Če to ni skandal, potem naj blagovoljni čitatelj oprostí, ako rečemo, da sploh ne vemo, kaj naj se imenujejo skandalom v našem socialnem življenju! Ni čuda, ako imajo čifuti vse v rokah!

* **Opozarjamo** na članek v prihodnji „Soči“, v katerem bo govor o tem, kakošen bo moral biti prihodnji deželni zbor in kake poslance moramo voliti Slovenci. Vsakdo naj čita pozorno in naj se po tem tudi ravna, kajti vsak trezen Slovenec pritrđi izraženim nazorom.

* **Veselica v Št. Petru** v nedeljo večer se je izborna sponesla v vsakem pogledu. Občinstva mnogo, spored se je prav dobro izvršil. Kaj več v prih. „Soči“.

* **„Jamska Ivanka“ v Tolminu.** — „Narodna Čitalnica“ v Tolminu si je bila postavila nemajhno nalogo: uprizoriti staro Vilharjevo romantično opereto „Jamska Ivanka“. Kdor je slišal kaj o tej

nameri, zmajal je nezaupno z glavo, češ: «to pa že ne pojde, kaj takega ni mogoče uprizoriti v Tolminu! Toda naši Tolminci so se lotili te misli z železno vstrajnostjo in najboljšo voljo, da so naposled v nedeljo 18. t. m. zares stopili že na oder pred mnogobrojnim občinstvin na Devetakovem — dvorišču. Na prostem? Da, kajti dvorane ni za take svrhe!

Za to priliko so priredili čisto nov, prostoren oder; zagrinjalo je naslikal (a ne še povsem dovršil) sin pokojnega notarja Ivančiča; slika predočuje Jugoslavijo, kateri se naposled uklonijo tudi trije prepirljivi slovanski kralji. Razne dekoracije so bile napravljene nalašč za to opereto. Dvorišče je bilo lepó okrašeno; nad uhodom je bil postavljen napis: Dobro došli. — Ker je bil ta dan uprav rojstna obletnica Njegovega Veličanstva, vršila se je veselica v proslavo tega spomina. Ves trg je bil v zastavah, med temi seveda največ trobojnic*, kar pač prijetno dé slovenskemu srcu in priča tujcem, da naš lepi Tolmin stoji na divnem kraju slikovite zemljice slovenske.

Priprave za „Jamsko Ivanka“ niso mogle biti majhne! Treba je vedeti, da mnogo delujočih oseb ni bilo nikdar niti na odru, da imajo sicer najboljšo voljo, manjka jim pa gledališke in pevske šole, manjkajo tako rekoč prvi početki, temeljni pojmi v operni glasbi. Nastop tolminskih diletantov nam torej ni soditi s strogo umetniškega stališča, marveč ceniti moramo njih izredno dobro voljo in jekleno vstrajnost. In s tega stališča je bil uspeh naravnost izboren. — Pripravo za predstavo operete same so bile tolike, da kaj podobnega ne bi pričakovali v malem trgu na deželi. Le oblek srednjeveških vitezov, vojniov, lovcev, deklet itd. je bilo treba 68; vse obleke so bile nove. Tolminska dekleta so sivala zadnji čas noč in dan. Stroški so bili torej zelo veliki, ali rodoljubni Tolminci so zložili že naprej potrebno svoto.

Občinstva je bilo ogromno iz Tolmina, iz okolice, pa tudi iz Gorice (10), iz Kanala (42), iz Kobarida (20) itd. — V orkestru so bili tudi sami diletantí; poleg tega sta polnjevala glasbo še glasovir in harmonij!

Predstavljalí so: jamskega viteza Vladimírja g. Vrtovec, soprogo Ljudmilo gospa Ilka Devetkova, Bogomila g. Kraševca, Ivanko g. čna Tonči Šfiligoj, viteza Miroslava g. Fr. Prezelj, viteza Konrada g. Juli Fuzulin, maligrskega viteza g. Fr. Čargo; oprode Marcela g. Oskar Prezelj, Otmarja g. pl. Ziernfeld, Gregorija g. Trugar. Poleg teh oseb so bili še zbori lovcev, vojakov, vitezov in deklet. Vse osebe je dobro rešilo svojo nalogo; Ivanka, Bogomil in Miroslav so imeli najtežavnije pevske uloge in prizore v igri, a rešili so jih dobro; posebno je ugajal Miroslav v odločilnem prizoru po dvoboju, ko je po hudem notranjem boju premagal srčno bolelost, sprejel od srečnejšega tekmenca meč in križ na roko ter se odpravil na križarsko vojsko. Vsi zbori so bili dobri. Občinstvo je vse oduševljeno pozdravljalo. — Dostavljamo se, da je petje na prostem v občé nehvaležno, ker se glasovi pozgubljajo; toliko bolj velja to za spevoigro! Vendar je bil skupen utis povsem ugoden. — Čast prirediteljem, čast delujočemu osebju, ki je dokazalo, da more s svojo dobro voljo premagati tudi največje težave!

* **Oj ta naša pošta!** — To je pač že skandal! V predzadnji „Soči“ smo se pritožili, da je neki Slovenec v Gorici trpel škodo, ker je dobil dopisnico za 6 dni prepozno, kajti poslali so jo v Kojsko. Pred časom je šlo neko pismo, namenjenjo „Tukaj“ v Gorici — čujte! — v Tokaj na Ogersko! Drugo pismo je šlo zopet v Kormend na Madjarsko, a je bilo namenjeno v — Kormin, torej našim poštnim uradnikom pred nosom! Ali čujte skandal dalje! Dve številki „Soče“, adresovani na našo slavljenjo pisateljico gospo Pavlino Pakovo v Solkanu tik pri Gorici je poslala naša goriška pošta v neki — Solka

* Pri tej priliki moramo nekatere kraje kar najodločneje obsojati, da skrbé za vse mogoče zastave, celó za take, ki nimajo nikakega pomena, le trobojnice ni videti! V Volčah ni bilo menda niti ene! Rojaki! Kdor zaničuje se sam, podlaga je tujčevi peti!

morebiti zopet kje na Madjarskem. Tamkaj so pa vedeli kje je Solkan in so napisali „retour — S a l c a n o“, na kar je srečno priromala v naš Solkan. Na goriški pošti poznajo torej razne madjarske luknje, za slovenski Solkan pa ne vedó, ki je pred nosom, ako ni na pismu tudi na tuje kopito nategnenega imena — Salkano! Potem pa še poretó, da ne opravičeno mahamo po goriški pošti!

Dá, neodpusten škandal je, kakošno osebje urivajo sem v Gorico, kjer ima pošta največ opravila s slovenskimi kraji in stranikami! Dokler ne bo drugače, ne bomo mirovali, kajti tudi naše priprosto ljudstvo postaja že nestrpno proti takim odnošajem! Vedite, da Gorica je še v Avstriji in ne doli v Toskani! Ne podpirajte irredente, sicer bo boj, kakršnega nimate niti v sanjah!

*** Državna darila za konjerejo.** — V grofiji Gorici in Gradiški se bodo delila državna darila za leto 1895 v srebrnih goldinarjih in srebrnih medaljah, kakor tudi v priznalnih diplomah dne 20. septembra t. l. ob 10. uri predpoldne v Gradiški, 21. pa v Tolminu. — Za delitev daril veljajo določila, katera je ukrenilo po razmerah te dežele, in po navodilih gledé tega obstoječih visoko c. kr. ministerstvo za poljedelstvo. Darila so: a) Za kobile-matere s sesajočimi ali odstavljenimi žrebeti jedno darilo od 35 gld., jedno od 20 gld. (na postaji Gradiška od 25 gld.), jedno darilo od 15 gld. (v Gradiški dve darili po 15 gld.), dalje v Tolminu in Gradiški pa po dve srebrni medalji. — b) Za mlade kobile jedno darilo od 25 gld., jedno od 20 gld., jedno od 15 gld. (v Gradiški dve darili po 15 gld.), dalje v Tolminu in Gradiški po dve srebrni medalji. — c) Za žrebice jedno darilo od 15 gld., dve darili po 10 gld., razun tega v Tolminu in Gradiški po dve srebrni medalji. — Lastniki triletnih, za plemo sposobnih žrebcev, so istočasno pozvani, da predstavijo iste o priliki obdarovanja komisiji v namen slučajne zabilježbe za slučajni poznejši nakup. Vsak lastnik konj, kateri hoče za svojo plemensko žival dobiti kako darilo, mora se obvezati s podpisom reverza, da je ne proda izven dežele in da bode isto še jedno leto obdržal ter jo predstavil komisiji o prihodnjem deljenju daril. Če bi pa prišel obdarovan konj med tem časom drugemu v last, ostane vendar tisti, ki je prijel darilo odgovoren zato, da bode novi lastnik konja izpolnil z reverzom prevzeto obvezo. Ako bi se te obveze ne držalo, povrniti je brez ugovora prijetó darilo. Taka obveza glede kobil s žrebeti ne velja tudi za žrebe obdarovane kobile, ker ni obdarovano žrebe, ampak kobila.

*** Prijatelj rakov in rib v Gorici** so bili zadnji čas kaj veseli, da so dobivali najlepše ribe in rake po primeroma nizki ceni. Zahvaliti se morajo za to goriškim postopačem. Ti so po noči po vipavskih vodah polovili ribe in rake, jih nesli v Gorico in tam prodali. Ko so po vipavski dolini že vse polovili, krenili so na Pivko in prišli do Cerknice, kjer so v jezeru nalovili rib in rakov kar po tri ali štiri koše in jih odnesli v Gorico. Orožniki so se pač trudili, da bi jih ujeli, a ker so se navihani tatovi skrivali po gozdih in le po noči lovili, jim ni bilo priti na sled. — Tako „Slov. Narod“. Mi pa o vsem tem nič ne vemo.

*** Odlikovanje.** — Cesar je našemu rojaku, c. in kr. konzulskemu oficijalu Mihaelu Kralju v Atenah dovolil, da sme nositi podeljeni mu viteški križec grškega Izveličarjevega reda.

Volitve volilnih mož so pred durmi. Te volitve so zelo važne, kajti od njih je zavisen konečni uspeh. Za razglasenje kandidatov je še vedno dosti časa, ker so potrebne najnatančnejše poizvedbe in jasni dogovori na vse strani! Ali to naj nikogar ne moti! Rodoljubi na deželi naj poskrbijo, da bodo izbrani le taki volilni možje, o katerih ni nikakega dvoma, da bodo neomahljivi proti slehernemu uplivu in volili — postavljene kandidate, ne pa kake usiljivce, ki bi utegnili na svojo pest kvartili prepotrebno disciplino. — Lahki se pripravljajo na tako volilno in nadaljno borbo proti nam Slovincem, kakoršne se ni bilo. Nam se ni treba bati njih groženj — toda

jedini bodimo. Vsem sicer ne bo nikdar ustrezno, kajti slovenski del dežele je zelo razprostran, a poslancev moramo voliti le deset. Zato se bodo morali udati disciplini tudi oni, katerih želje se ne izpolnijo. To zahteva od njih narodna naša čast in skupna korist!

Veleposestnikom. — Rojaki! Časi so resni! Čitajte pozorno naše članke o deželnem zboru in o pripravah naših zagriženih nasprotnikov. Bodite torej pozorni in pripravljeni na sleherne žrtve. — Kakor hitro bo razglašen uradni imenik veleposestnikov, ponatisnemo ga tudi mi in razpošljemo na vse kraje. Vsak večji posestnik naj dobro pogleda svoje davčne razkaze, ali plačuje vsaj 50 gld. izravnega davka. Ako plačuje toliko, a ne bo zapisan med veleposestnike, naj takoj reklamuje svojo volilno pravico. — To reklamacijo lahko spiše vsakdo sam po navodu, kateri dodamo imeniku. Kdor ni še volil med veleposestniki, a plačuje 50 gld. izravnega davka, naj se pripravi že zdaj na reklamacijo. Tisti volilci, ki plačujejo davek pod razne davkarije, naj bodo posebno pozorni; davkarije jim morajo dati brezplačno izkaze o visokosti davkov. Le na delo! Vsak rodoljub naj pazi na to, da ne bomo pograšali v imeniku nijednega veleposestnika!

Kot Coroninijevega naslednika za državni zbor imenujejo časopisi umirovljenega tajnika tržaške trgovinske zbornice, dr. Bujatti-ja. Ta mož je na političnem obzorju popolnoma neznan. „Patria del Friuli“ ni z njim zadovoljna, češ, da je bil leta 1882. «l' animo d' una certa Esposizione» v Trstu. Mi znamo, da je bila ta «certa» razstava prirejena v spomin 500-letnice, kar je Trst pod Avstrijo, in vsled tega nam je popolnoma umevno pisanje «Patrie del Friuli», ki bi najrajše videla, da bi bil Coroninijev naslednik kak goreč ljubitelj prekoluznega kraljestva. — V tem smislu bo treba tolmačiti glasove tudi drugih laških listov v Avstriji!

Deputacija pri deželnem glavarju. — Nekaki zastopniki furlanskih mest in naše Gorice so se poslovili od bivšega državnega poslanca grofa Fr. Coroninija, Dr. Venuti je govoril v imenu deputacije. Kar je ta človek spravil čez svoja drzna usta, presega že vse meje! V kolikor je prav zavito zafrkaval Njegovo Prezvzišenost, nam nič mar ni; ako si grof C. pusti metati v brk take žaljive fraze, je to povsem njegova reč, a mi ga ne zavidamo take „prijatelje“. Druga je s trditvijo, katero je Venuti izrekel Coroniniju v obraz, da je namreč odstopil zategadel, ker so začeli Slovinci ostuden boj na vsej črti proti — laški narodnosti.

Človek bi mislil, da Coronini zavrne tako za slovenski narod vseskozi žaljivo tolmačenje njegovega odstopa, ali nič tega. Dá, prišlo je še hujsje! „Corriere“ od torca pripoveduje, kakó zelo je bil Coronini ginjen, kakó je prosil, naj gospodje domá razglasijo njegovo srčno zahvalo in kakó živo je obžaloval narodnostne prepire in pretiranost one stranke, katera v državnem zboru napada vse, karkoli diši po italijanstvu. In izrekel je željo, da bi bilo teh napadov konec. In dostavil je še žalostno: Bojim se, da bom že zelo star, ko se to zgodi.

Svojim očem nismo verjeli, ko smo čitali te besede in to v enem času, ko je naše ljudstvo na vspodbujó iz Gorice — kakor so nam sporočili iz Bolca in iz Kanala — sprejelo in častilo grofa F. C. kakor kakega kralja! Danes še ne moremo verjeti, da je takó govoril, kajti „Corrierova“ poročila so silno nezanesljiva. — Izjavljamo pa — in čuj to ti dobro slovensko ljudstvo! — ako je takó govoril, tedaj ne zasluži ni najmanjše časti od strani slovenskega ljudstva, pač pa preziranje in še nekaj čez! — Ako se pojasni ta zelo neprijeten dogodek — v kar pa nimamo skoro nikakega upanja! — tedaj bomo drugače govorili. Do tje pa svetujemo svojim rojakom, naj vendar ne prirejajo takih sprejemov, ki dokazujejo našo politično revščino in dajejo svetom spričalo najžalostnejšega petoliztva vsega, kar je tuje.

Rojaki, klin s klinom! — «Corriere» od torca nas naravnost sili, da moramo

začeti zbijati klin s klinom. Čujte in — strmite! Toda — ravnajte se tudi po tem! Evo:

«Corriere» pravi, da sta bila med Slovinci dva javna plesa: v Pevmi in Ročinjnu, kjer so godli laški godci iz Gorice. (Zapomnimo si to!). Vsled tega ni bilo dobiti zadosti godcev za ples laškega podpornega društva. Prireditelj je bil zategadel najel nekaj godcev iz Prvačine, torej Slovincem. Toda odbor laškega delavskega društva se je slovesno uprl temu, da bi nastopili slovenski godci — in prireditelj je moral Prvačkovcem odpovedati; na to je poklical godce iz Tržiča, kar je vsem ugajalo.

Takó «Corriere». Ne bomo prisegali na vsako njegovo besedo, ali dosti nam bodi, da ta čifutski list takó nesramno pisari, ne da bi mu kdo zamašil ostudna orientalska usta! V isti sapi, ko pripoveduje, da so laški godci bili poklicani v dve slovenski vasi, pripoveduje z največjo slastjo, da laško podporno društvo se je uprlo z vso odločnostjo nekaterim slovenskim godcem iz Prvačine — edino zató, ker so — Slovinci.

Komu ne zavré v žilah poštena slovenska kri?! Slovenski godci ne smejo po nikakem načinu onesnažiti laške veselice s svojim dihom, laški godci pa naj le kolovratijo po slovenski zemlji. Goričani v okolico, v Gorico Tržičani — slovenski Prvačkovci naj ostanejo pa domá! Lahom zaslužek na vsej črti — Slovincem pa «figo» in zaničevanje!

Slovinci na deželi, vzemite si k srcu ta dokaz laške surovosti! Klin s klinom! Ne vzemite si nikdar več laških godcev! Po vojaških vajah dobimo v Gorico vojaško godbo; kamor ne bodo mogli Prvačkovci, tje kličite vojaško godbo, Goričane pa pustite, naj bodo godli krivonosim hebrejskim privandrancev v goriški sinanogi!! Da bo to mogoče, naj si društva na deželi že v septembru naredé spored veselice za zimsko dobo. To je lahko! Potem naj se oglašé pri našem uredništvu, ako hoté vojaško godbo. Ako bo več društev za jeden dan, dogovorimo se, da jedno ali drugo preloži svojo veselico na kak drugi dan, da takó lahko dobé vojaško ali prvaško godbo. To bo najboljši odgovor na nesramno hujskarijo čifutskega lista!

In to je slovenska zemlja — na Slovenskem, dom je moj!*, zapel bi si bil lahko dr. Venuti, ko je stal na čelu deputaciji kolovodij furlanskih mest in lahonske svojati v naši Gorici — ter v čisto slovenski vasi v Št. Petru jemal slovó od bivšega državnega poslanca grofa Franca Coroninija. Torej v Št. Peter so morali iti! Možje so modro molčali o tem svojem koraku, sicer bi bili Sempeterci okrasili svojo vas s — slovenskimi trobojnicami. Ali bi Furlani gledali debelo! Milo bi se zjokali in vzdihnil: O italijanstvo Gorice, kakó majhno si! Ako te Slovinci v slučaju potrebe obkolijo, ne boš se moglo niti rešiti v blaženo zemljo italijansko.

Kakó se tolažijo in osrčujejo! — Dne 13. t. m. se je vršil v Gradišču shod, o katerem govorimo na drugem mestu. „Corriere“ je klical vse svoje somišljenike, naj se vsekakor udeležé shoda in pravi: Le poprašajmo Dalmatince, koliko trpé, ko vidijo, da se jim zgublja vse, na kar so bili nekdanj ponosni. Ali mi, pravi dalje, moremo še ponosno dvigati glavo; mi se še moremo braniti proti tujemu poplavlju naše zemlje. Zjedinito se v skupno obrambo!

Torej v obrambo? Kdo jih pa napada? Ali niso oni tisti, ki bi radi vse imeli, ki bi hoteli deželo pognati na boben, da bodo le oni zrlí? Komaj tretjina jih je v deželi, a hoté, da le njih jezik naj velja v deželni hiši, v goriški mestni hiši, pri vseh uradih? In taki nesramni roparji tuje lastnine govore še le o obrambi! Da, najpoprej so nas okradli do golega, zdaj pa upijejo, da je njihov rop v nevarnosti!

Volilna agitacija med Furlani. — V Furlaniji so se vršila že raznotera posvetovanja volilcev, oziroma laških kolovodij; povsod zmagujejo načela radikalnih laških in čifutskih advokatov: od vseh strani nam

doni na uho neizprosna borba proti Slovincem.

Iz naših štirih člankov so se čitatelji gotovo uverili, kakó smo prezirani mi Slovenci na gospodarskem in narodnem polju: povsod smo potiskani v sramotni kotiček. Zdad pa hoté Lahi še huje nastopiti proti Slovincem!

Rojaki! Ali bomo mirni nasproti takim peklenskim spletkarjem proti javnemu miru v deželi? Ali ne zastavimo tudi mi vseh močij v to, da si izvolimo možé, ki bodo znali odločno varovati naše gospodarske in narodne koristi? Čitajte pozorno naš današnji članek!!

Volitve. — Na poziv našega polit. društva „Sloga“ v zadnji „Soči“ že prihajajo odgovori od vseh strani in iz vseh krogov. Na tak način se najlože poizvé mnenje ljudstva, veliko lože nego z nekolikimi javnimi zborovanji. Odbor društva „Sloga“ pa bo gotovo dobro uvaževal vse došle glasove in na njih podlagi ukrene, kar se mu bo najprimerneje zdelo. Vsakdo pa imej v njegove ukrepe popolno zaupanje, katero je v zadnjih letih — od kar je na čelu sedanji — vedno opravičil. Kar je društvo „Sloga“ storilo za naš napredek v zadnjih letih — in iste osebe so uprežene še v razne druge jarme narodnega dela — je vse hvale in zahvale vredno.

Volilem priporočamo pozornosti. Naj se nikar preveč ne zanašajo na to, da utegnejo biti volitve povsem mirne, kajti razni nasprotniki bi srčno radi izkoristili morebitno lahkovernost od naše strani. Zato priporočamo, naj se v vsaki občini postavijo na čelo agitaciji odličnejši rodoljubi, ki naj pazijo, da bodo izvoljeni le taki volilni možjé, kateri bodo trdno stali na stališču narodne discipline ter brez omahovanja glasovali za postavljenje kandidata. Kdor misli, da ne bo mogel biti prost slehernih uplivov, naj se nikar ne pusti voliti za volilnega moža! Pozor torej! Od srečnih volitev je zavisen blagor v deželi! Te volitve bodo odločujočega pomena za deželo, zato treba na naši strani največje pozornosti. Na delo! Nikdo naj ne drži križem rok!

Slavna županstva na Goriškem opozarjamo s tem, da ima naša tiskarna v zalogi izgotovljene vse tiskovine, ki se dostajajo deželnozborskih volitev, in sicer: Spisek volilcev, glasovni razkaz, vzajemni (kontrolni) razkaz ter vabila k volitvi zaupnih mož. One tiskovine pa, katere ne bi bile slučajno že izgotovljene izvrši v 24 urah.

Vsa irredenta je na nogah: „Patria del Friuli“, „Corriere della sera“, „Secolo“, „Fanfulla“, „Adriatico“, in drugi soglašajo povsem z našim „Corrierom“, „Piccolom“, „Indipendentom“ v srboritih napadih na vse, kar je slovensko. Cela časnikarska vojska se je vzdignila na nas! Dunajsko in ostalo nemško-židovsko-liberalno časopisje pa pridno pritruje, da je harmonija toliko večja! — Slovenci! Bodimo oprezni! Vsi slovenski poslanci naj bodo edini in složni nasproti složnim nasprotnikom. — Merodajni krogi bi pa morali spoznati, kakošna je za Avstrijo ona reč, katero hvali irredenta in se za njo ogreva!

Deželna gluhozemica. — Preskušnja odgojencev v tukajšnji gluhozemici se je vršila, kakor je bilo naznanjeno, 13. t. m. od 9. do 12. ure dopoldne.

Iz letnega poročila je razvidno, da je bilo letos v zavodu 27 slov. in 27 italij. otrok, po spolu 32 dečkov in 22 deklic; z Goriškega je bilo 24, iz Istre 21, iz Trsta 5 in iz drugih dežel 5. Iz okraja goriške okolice je bilo od 18 otrok v starosti 6 — 14 leta le 10 v zavodu; iz družih okrajev primeroma mnogo manj, sosebno Slovanov iz Istre je bilo le 7, med tem ko je bilo Italijanov 14. — Povsod smo zadnji!

Šola je trirazredna z vspešnimi italij. in slovenskimi razredi. V vsakem razredu ostane otrok po 2 leti. Vsako drugo leto se sprejemljejo novinci. Letos se bodo sprejemali. Prošnje za vsprejem je vložiti pri dež. odboru, oziroma pri g. upravitelju.

Volilni shod v Gradišču. — Naši Lahi so priredili volilni shod za furlanska mesta v — Gradišču. In to je prav, tam je — la capitale del Friuli, ne pa Gorica. Zanimivo je, da doslej ni bilo še nobenega laškega volilnega shoda v grofovini goriski, marveč vsi v grofovini gradiški, kamor romajo sem na Goriško privandrani laški kričači. — Shodu je načeloval dr. Pajer, ki je zatrjeval svojo doslednost (Risum teneatis amici!) v borbi za sveto italijansko stvar. — Drugače so naglašali oster boj proti Slovincem. — Najbolj „kunšno“ je govoril po svoji stari navadi dr. Venuti. Kar je ta mož spravil na dan iz svoje glave, presega že mejo od smešnosti do neumnosti. Čujte! Dejal je, da Furlanija ne meji pri Soci, ampak gori ob Alpah, kajti pri Tolminu imajo — Dantejevo jamo (za Boga, ne se smejeti!), a pri Sv. Luciji izkopuje dr. Marchesetti grobe, ki dokazujejo, da je tamkaj nekdanj bival latinski rod. (Dr. M. izkopuje predzgodovinska grobišča, o katerih se še ne vé, kateri narodi so jih delali. Evo Venuti jevo modrost!) — Drugače je pa prav povedal, da utegne priti čas, ko bodo imeli Slovenci še 2 poslance v Gorici in 2 v trgovinski zbornici! In strašil je Furlane pred tako prihodnostjo ter priduševal jih, da za božjo voljo ne spusté Gorice izpred očíj.

— Izvolili so odsek 25 udov iz vseh mest. — Takó se pripravljajo Italijani na volilno borbo!

Kar se tiče pa naših rojakov na deželi, vidimo prav mnoge, ki nimajo nikakega zmisla za skupnost in ki napenjajo svoje sile v to, da bi spravili v deželni zbor nekatere kimovce dvomljive politične barve in zavisne od — slehernega groša, za katerim bi šli, kakor sv. Trije kralji za zvezdo v Betlehem! Proti takim pojavom nastopimo najostrejši odpor!

V Št. Petru pri Gorici je bila v 10. t. m. volitev župana. Kdor naših čitateljev na tujem še ne vé, povemo mu, da Št. Peter je prijazna čisto slovenska vas tikoma Gorice, kjer ima naš deželni glavar grof Franc Coronini svoj gradič in svoja posestva. Že veliko let je Coronini tamošnji župan in tudi v soboto je bil zopet soglasno izvoljen. — Kot župan v slovenski vasi je mož vseskozi poštenjak, uraduje slovenski, le včasih baje zagreši kak nemški dopis. Gledé na krajevno policijo je premehek, kakor povsod v javnem življenju. V ostalem pa imajo naši vrli Sempeterci vrlega župana, ob enem — laškega deželnega in državnega poslanca itd. itd. Čudni odnošaji, li ne?

Iz Rihemberga nam poročajo, da bodo volitve volilnih mož 22. t. m. — Stara stranka se baje pripravlja, da bo volila — proti „Slogi“. Tega ne verujemo. No, naj se pokažejo!

Iz Tolmina smo prejeli od treh gospodov dopise, da so tamošnji rodoljubi presrečno pozdravili v svoji sredi novega odvetnika dr. Trillerja. Tudi njegova gospá soproga je takoj naredila na vse prijeten utis, ko vedno govori v lepi slovenščini, česar Tolminci doslej niso bili vajeni.

Nas jako veselé ti glasovi. Prepričani smo, da bodo vsi prebivalci na Tolminskem zadovoljni in veseli, da enkrat dobé prijetnišo sodbo o došlih „Kranjcih“, proti katerim je pri nas prodrlo neprijazno mnenje, žal, da doslej največkrat ne brez uzroka. Ali veseli bodimo, da je začela kranjska pošiljati k nam tudi take može, kakoršen je dr. Triller.

V Kanalu so imeli dne 13. t. m. volitev novega županstva. Županom je bil izvoljen c. kr. poštar g. Andrej Drašček, prvim podžupanom nadučitelj g. Miha Zega, drugim podžupanom pa zdravnik dr. Jožef Gollmayer. — Uverjeni smo, da novo županstvo bo kos svoji nalogi in da tudi takoj uvede vseskozi slovensko uradovanje, česar doslej še ni bilo!

Tržne cene. — Kava Santos gld. 148 do 150 do 152. Sandomingo gld. 164, Java 168, Cejlon gld. 188, Moka 195. Sladkor 30. Špeh 52 do 56 Petrolij v sodu 20 $\frac{1}{2}$, v zaboju 640. Maslo surovo 70 kuhano 88.

Moka: št. I. gld. 12.50. II. 12, III. ogerska 10.50, IV. 11.50 V. 10.25, VI.

9.75 — Otrobi debele gld. 450, drobne 450, gld. — Tursica navadna gold. 7.80 do 8. — Oves gld. 7 — 7 — 40.

Naročnikom. — Opominjamo zadnjič: kdor ne plača zaostale naročnine, ne dobí več lista, a iztirjamo drugim potom, kar nam gre. Nemarnost v tem pogledu je neverjetna.

Ostala Slovenija.

* „Slovanski Svet“ na Dunaju. — Uredništvo „Slov. Sveta“ naznanja, da se preseli njegov urednik na Dunaj, kjer se bode tiskal tudi „Slovanski Svet“. Zaradi zmot pri preselitvi izide 34. številka nekaj pozneje. Pisma in naročnino je pošiljati na Dunaj pod naslovom: Redaction des „Slovanski Svet“, Wien, VII. Hofstallstrasse. 5.

* **Izleta na narodopisno razstavo v Prago** bilo bi želeti, da se mnogoštevilno udeleže zlasti inteligentnejši slovenski kmetovalci. Preskrbljeno je namreč, da se oni, ki se zanimajo za dobro gospodarjenje, popeljejo v občino Nova ves v pribramskem okraju. Ta občina, kateri načeljuje deželni poslanec Hodys, je v vsakem pogledu izgledna. Hiše v njej so vzorno čiste. Žganja tam ne pije nikdo; zato pa tudi prepira in tožbe v njej ni bilo že nad trideset let. Zemlja, dasi leži vas v nerodovitni gorski okolici, je vendar tako dobro obdelana, da ne daje le zadostno vsakdanjega kruha, temveč celo izdaten prebitek. — Odboru poročajo, da se prebivalci te uzorne občine prav iz srca vesele obiska slovenskih svojih bratov in da se pripravljajo sprejeti jih s pravo slovansko gostoljubnostjo. Ker nam mora Slovincem biti zlasti do tega, da napredujemo v gospodarstvu, veselilo bi nas prav iz srca, ko bi izlet v Prago tudi v tem oziru obrodil dobrega sadu.

* **Redna letna skupščina družbe sv. Cirila in Metoda** vršila se je 8. t. m. v Kranju. — Obširniše poročilo prinesli smo v „Soči“. Iz poročila posnemamo, da je družba imela lansko leto 104 možkih podružnic s 8150 članovi, 27 ženskih podružnic s 2965 članovi, skupno torej 131 podružnic s 11.115 članovi. Dohodka je imela 1894. leta 15.940, stroškov pa 14.643. V Trstu je kupila poslopje za šolo za 19.000 gld., a v Velikovecu zida novo šolo. Družba je v vsakem pogledu napredovala, kar gotovo veseli vsakega Slovenca.

Trst. — „Kmetijska in vrtnarska družba za Trst in okolico“ je izročila po dru. M. Pretnerju poljedelskemu ministru spomenico o poljedelstvu v tržaški okolici. To spomenico je družba dala natisniti in jo razdeliti med tržaške okoličane. V njej popisuje žalostne razmere tržaških okoličanov v gospodarskem pogledu in nasvetuje sredstva, s katerimi bi se dalo to stanje zboljšati.

— Čitatelji se spominjajo menda še na naše poročilo o spominski plošči, katero je mestni svet tržaški hotel uzidati v pred-dvorani mestne hiše in ki bi spominjal na 2. novembra 1894., to je na dan, ko so se v Trstu zbrali istrski župani v svrhu, da protestujejo proti dvojezičnim napisom v Istri. Kaka usoda je doletela ta zaključek, je gotovo še v spominu. Danes nam je pristaviti k temu le to, da je c. kr. ministerstvo odbilo utok tržaške občine proti odloku deželne vlade, s katerim je bil uničen ta sklep mestnega sveta. In tako potomci tržaških krivonoscev ne bodo imeli priložnosti ogrevati svojega rodoljubja ob ti zgodovinski (!) plošči, ki bi spominjala na določbo, ko so vladale v Primorju nenaravne razmere in ko je manjšina prebivalcev s pomočjo c. kr. mogočnikov ustala proti pravični c. kr. ministerski naredbi, s katero so se vsaj deloma priznavale pravice ogromne večine isterskih Slovanov.

— Neki Silvester d'Acuta iz Avellina v Italiji, pečajoč se v Trstu s poučevanjem godbe, čeprav poročen, je bil ubežal z neko maloletno deklico v Frankobrod, kjer je potrosil ves denar, kateri je njegova družica pobrala doma. Ko ni bilo več krajcarjev, živela sta na up tako, da je moral oče deklico odkupiti in jo pripeljati zopet v Trst.

Zapeljivec se je tudi povrnil v Trst in tu sta golobčka zopet pričela občevanje, ki je malopridni deklici zmešalo pamet, da jo je vnovič popihala od doma in se ustavila pri ljubčku. Tržaški policiji se je posrečilo, ljubčka ujeti, a ljubico spraviti na očetovski dom. Ta npravstvena dogodbica je žalostna sličica novodobnih nauk, ki dnevnoma napredujejo mej tržaškim prebivalstvom. Šolo in zatočišče daje „Piccolo“ s svojimi oglasi med „Diverse“!

— Mestni magistrat tržaški razpisuje natečaj za štipendij iz ustanove Okorn-Koznek (Cosnek), ki se odda početkom šolskega leta 1895/96. Ta štipendij iznaša 165 gld. na leto: pravico do vžitka imajo ubožni dijaki rojeni in pristojni v Trstu in okolici, ne gledé na to, da-li obiskujejo koji državni ali občinski gimnazij. Ako bode imel dotični dijak, kateremu se prisodi štipendij, dovoljen vspeh v svojih študijih, ostane mu užitek štipendija do končanih gimnazijskih, odnosno vseučilišnih nauk. Prednost o podeljenju štipendija imajo sorodniki ustanovnice, gospe Helene vdove Okorn, rojene Koznek (Cosnek).

— Tržaška borzna deputacija razpisuje natečaj za štiri štipendije po 200 gld. iz ustanove Renner - Österreicher. Pravico do užitka imajo v Trstu ali v tržaški okolici rojeni ubožni mladeniči, ki se hočejo po dovršenih trgovskih naukah posvetiti trgovskemu stanu. Prošnje do 15. septembra t. l. Nadalje razpisuje ista borzna deputacija natečaj za podelitev podpor ali štipendijev iz ustanove „Kostantin baron Reyer“. Za te podpore in štipendije določene so letne obresti v znesku 4200 gld. in sicer 2100 gld. za podpore in 2100 gld. za štipendije. Podpore bodo iznašale od 100 do 400 gld., štipendiji pa od 150 do 300 gld., kakor je že večja ali manjša potreba in pa vrednost prosilčeva. Prošnje za te podpore ali štipendije uložiti je do 30. septembra t. l. Vse pobljže izvedeti je pri tržaški borzni deputaciji.

Razpisani štipendiji iz ustanove Dobrila. Početkom prihodnjega šolskega leta odda se iz ustanove škofa dr. Jurija Dobrile 5 štipendijev po 100 gl. Pravico do užitka imajo mladeniči slovenskih staršev iz tržaško-keperske škofije, obiskujoči katerikoli državni gimnazij v Avstro-Ogerski. Prednost imajo oni prosilci, kateri obiskujejo tak državni gimnazij, na katerem imajo večjo priliko izvežbati se dovoljno v svojem materinem (hrvatskem ali slovenskem) jeziku. Ako obstoji na takem gimnaziju pripraviljavni tečaj, imajo tudi učenci tega tečaja pravico do užitka teh štipendijev. Ako ne bi bilo prosilcev slovenskega pokoljenja, oddajo se štipendiji tudi prosilcem, rojenim v tržaško-koperski škofiji. — Prošnjam je priložiti krstni in domovinski list, svedočbo o siromaštvu in šolski spričevali zadnjih dveh semestrov ter je uložiti prošnje do 30. septembra t. l. potom predpostavljenega šolskega ravnateljstva pri tržaško-koperskem škofijskem ordinarijatu.

Istra. — V minolem šolskem letu je bilo na državnem gimnaziju v Pulju 193 dijakov: 26 Nemcev, 39 Hrvato-Slovencev in 123 Italijanov, ostali so bili inorodci.

— Trtna uš (filoksera) se je pokazala v poreškem in pazinskem političkem okraju.

— V Lošinju je navtiška šola (za pomorce) z italijanskim učnim jezikom. Šola deluje že 14 let. To leto je bilo v šoli 34 dijakov (30 Italijanov in 4 Slovani): 17 teh je imelo štipendij. Po učnih gredih dobilo je 12 prvi red, 12 drugi in 3 tretji, 7 mora ponavljati izpraševanje — torej 22 dijakov ni doseglo nikakega uspeha!! To so tužne razmere za Istro in žalostna slika za merodajne činitelje za Primorskem. — Ker so naši poslanci na Dunaju zahtevali ustanovo hrvaškega gimnazija v Pazinu, so pričeli italijanski časopisi v Primorju proti temu protestovati trdé, da vlada ne sme dovoliti ustanove hrvaškega gimnazija v Pazinu, marveč v Kastvu, Podgradu ali celo na Kranjskem — v Senožečah, je v Pazinu ne, češ, da to je laško mesto! Čudno laško mesto to s hrvaškim mestnim zastopom!

— O volitvah v Podgradu smo že pisali in je čitateljem znan izid. Proti temu so

podali utok nekateri šarenjaki, a primorska vlada je baje poslala v občino podgradsko posebno odposlanstvo, ki kroži od hiše do hiše in nadleguje volilce z raznimi uprašanji. Iz tega je sklepati, da želi doživeti nevidna oseba še kako blamažo v podgrajski občini. — Okrajni glavar voloski, g. V. Fabiani (Goričan) je dobil vitežki križec reda Frana Josipa I. —

— V Ricmanjih je umorila neka kmetica svojo 14-letno hčerko; vrgla jo je v vodnjak. Brezsrčna mati se je predstavila sama orožnikom.

Nov parnik za Opatijo. V nedeljo spustili so v ladjestavbarskem zavodu v Brguču pri Reki v morje nov parnik „Voloska“, kateri je zgrajen na račun ogersko-hrvatske parobrodne družbe ter določen za prevaževanje popotnikov mej Reko-Opatijo.

Kranjska. — Ljubljanskemu mestu je dovolil deželni zbor, da sme vzeti 1 milijon goldinarjev loterijskega posojila.

Slovenski telovadski tekmovalci v Pragi. — Češki telovadski list „Sokol“ naznanja v številki z dne 1. avgusta vspeh tekmovalne telovadbe na III. vsesokolskem izletu v Pragi. Mej 735 tekmovalci je bil g. Viktor Murnik, član ljubljanskega Sokola v tekmovalstvu na drogu, bradlji, konju in v prostih vajah deveti, g. Matej Benčan, član celjskega Sokola pa petindvajseti. V tekmovalstvu v skoku, teku in plezanju je mej vsemi 735 tekmovalci samo osem zmagovalcev, mej temi je g. Benčan četrti, g. Murnik pa šesti.

Darovi za Ljubljano. „Osservatore Triestino“ z dne 6. t. m. priobčuje IX. izkaz milodarov za Ljubljano, došlih tržaškemu namestništvu. V tem izkazu je navedena svota 1652 gld. 11½ kr., nabranih po okrajnem glavarstvu Goriškem: 1186 gld. 06 kr. iz Gradiške, 120 gld. 90 kr. iz Sežane, 470 gld. 28 kr. iz Volavske, 81 gld. 85 kr. iz Kopra, 54 gld. 50 kr. iz Tolmina, 40 gld. 25 kr. iz Pulja, 466 gld. 12 kr. iz Poreča, 203 gld. 84 kr. iz Vodnjana, itd. Skupno je v tem izkazu objavljenih 5.363 gld. 36½ kr. vsega tega pa je prišlo tržaškemu namestništvu za Ljubljano 18.082 gld. 87½ kr., 240 frankov in 15 lir.

Štajersko. — V celjski gimnaziji je bilo v minolem šolskem letu 237 Slovencev in 122 Nemcev; v mariborski 294 Slovencev in 131 Nemcev, v ptujski pa 61 Slovencev in 41 Nemcev. Pri vsej umetni štetvi je torej na spodnještajerskih gimnazijah 592 Slovencev in 294 Nemcev, ali na jeden razred pride povprečno 30 slovenskih in 15 nemških dijakov. — **Otvoritev Narodnega doma v Brezicah** se je vršila v 11. t. m. z veličastno slavnostjo na prostem. Veliki vrt je bil prenapolnjen odličnega občinstva, katero je došlo iz Zagreba, Samobora, Rajhenburga, Sevnice, Krškega, Kostanjevice in splotih iz okolice brežke. Od 4. ure počenši je svirala vojaška godba iz Zagreba. Proti večeru je nastopil velik pevski zbor zagrebskega „Merkurja“, pomnožen z domačimi pevci, vodstvom g. prof. Eisenhuta. Mej posameznimi pevskimi točkami so bili navduševalni govori, katere so govorili predsednik odbora g. Štinec, tajnik „Matice hrvatske“ g. Kostrenčič, odposlanec narodne stranke g. dr. Majaron, kostanjeviški notar g. Hudovernik, sevniški kaplan g. Podvinski, predsednik „Slovenije“ g. Orožen i. dr. Občinstvo je bilo izredno veselo pomenljivega dne.

Koroško. — Letošnje knjige družbe sv. Mohora bodo kmalu končane. Iz imenika posnemamo, da šteje družba sv. Mohora letos 72.097 udov, torej se je število pomnožilo za 6145 proti lanskemu letu. Posamezne škofije izkazujejo to-le število: 1. Goriška 7244. 2. Krška 5562. 3. Lavantinska 23.976. 4. Ljubljanska 29.066. 5. Tržaška 3423. 6. Sekovska 430. 7. Somboteljska 312. 8. Zagrebska 543. 9. Senjska 193. 10. Poreška 110. 11. Videmska 157. 12. Razni kraji 309. 13. Amerika 555. 14. Afrika 207 udov. Nov pridobljen kraj je Afrika, kjer jih je pridobil že prvo leto nad 200 udov goreč franciskanski duhovnik v Aleksandriji, ki oskrbuje dušno pastirstvo med tamošnjimi Slovenci. Čast in slava naši družbi! — V Strajvesi se je vršila

občinska volitev dne 31. m. m., pri kateri pa je zmagala nemškutarska stranka z večino 1 do 2 glasú. Ker se je vršila nepostavno, so uložili Slovenci utok proti volitvi in upajo, da jo vlada uniči.

Slovenci v Prago! — Ljubljanski odbor za priredbo popotovanja k narodopisni razstavi v Prago, je izdal nastopni oklic, kateri so podpisali gg. Ivan Hribar, dr. D. Majaron in Anton Trstenjak: Iz vseh dežel romajo letos Slovani v zlato mater Prago, da na narodopisni nazstavi češki občudujejo delo, napredek in veliko kulturo naroda češkega. Z narodopisno razstavo svojo dosegli so Čehi velikanski triumf pred vsem naobraženim svetom in so danes prvi kulturni narod v veliki obitelji slovanski. Na narodopisni razstavi češki razodeva se nam v vsej svoji veličini češkega naroda genij, ki je čuval stoletja in stoletja nad narodom ter mu zagotovil obstoj. Tu videti je velik užitek, neprecenljiv pouk in prevažno spodbujajo za nas. Z brati Čehi veže nas stara zgodovina, z njimi spajajo nas običaji, z brati Čehi veže nas najsvetejša vez: jezik in krvno bratstvo. Tu je kulturni studenec, iz katerega zajemajmo življensko moč. Rojaki! Pohitimo torej zopet v Prago v čim večjem številu, da takó dejanski zasvedočimo češko-slovensko vzajemnost! Poseben razstavni vlak pojde iz Ljubljane dne 31. avgusta ob 5. uri 45 minut zvečer in pride v Prago ob 4. uri popoldne dne 1. septembra 1895.

Vozne cene so iz Ljubljane za I. razred gld. 40.—, II. r. gl. 30.—, III. r. 19.—. — Vlak bode vozil po južni železnici do Dunaja in od tod preko Taborja v Prago. Le ako se oglasi dovolj udeležencev, pojde tudi poseben vlak iz Trsta. Cene iz Trsta v Prago bodo: Iz Trsta v I. razredu gl. 48.—, II. r. 36.—, III. r. 24.—; Nabrežine v I. r. gld. 46.—, II. r. 34.50, III. r. 23.—; Sežane v I. r. gld. 45.—, II. r. 33.25, III. r. 22.50; Divače v I. r. gld. 44.—, II. r. 33.—, III. r. 22.—. Kdor se misli udeležiti tega posebnega vlaka, pošlje naj denar za dotični razred jednemu gori omenjenih gospodov do 25. avgusta. Vsakemu udeležencu pošlje se koj legitimacija, s katero se dobi vozni listek. Program potovanja v Prago priobči se pozneje.

Židovska prisega. — Čitamo v nev-jorskem „Glasu Naroda“, da je ondošnja pravica obsodila na smrt Slovenca Jožefa Bezek-Pršina, češ, da je ustrelil svojo ljubico. Tega nesrečnega našega rojaka bi bili morali obesiti že ta teden, no izvršitev kazni so podaljšali do 6. novembra t. l., ker se je pokazalo, da baje ni bila utemeljena smrtna obsodba, in je upanje, da se obravnava ponovi. Pokazalo se je namreč, da je glavna priča pri obravni, neki žid, pri katerem je Bezek kupil samokres, pod prisego krivo pričal, s tem, ko je trdil, da je videl Bezeka, kako je trikrat ustrelil na ljubico. Sedaj pa to zanikuje in pravi, da sam ni nič videl, ampak da mu je tako pravila le sestra umorjene Bezekove ljubice. Našla se je tudi priča, katera je pripravna pod prisego dokazati, da je njej drugače pripovedovala sestra umorjene ženske, nego li je izpovedala pri obravnavi. Neki avstrijski inženir, Edmund A. Bartel, zavzel se je za nesrečnega Bezeka, da ga reši nesrečne smrti, in v to svrhu potrosil je že 300 dolarjev. Tudi nekateri drugi so se zavzeli za tega Slovenca, posebno pa rojaki Zavrl ter duhovnik Zalogar, in si prizadevajo, da bi se obravnava ponovila, kajti obsojeni dokazuje, da ni nameraval ustreliti ljubice, ampak pred njenimi očmi samega sebe in v hipu, ko je hotel dejanski izvršiti namen, mu je hotela nezvesta ljubica orodje izviti iz rok, a pri tem je strel njo zadel v glavo. Omenjeni g. Bartel se trudi pripeljati priče k slučajni ponovni obravnavi, za katero pa je potreba obilo denarja. Bezek je dobil iz stare domovine 200 dolarjev v to svrhu, no ta svota je že šla za dosedanje velike stroške. „Glas Naroda“ je izdal oklic, v katerem prosi rojake za milodare, da se nesrečniku pomore. Morala vse stvari pa je, da je bil kristijan obsojen na smrt vsled krivega pričanja žida, kateremu kaj takega dovoljuje židovska vera.

Razgled po svetu.

K položaju. — „N. Freie Presse“ za-trjuje, da sedanje začasno ministerstvo odstopi v mesecu oktobru, čemur bode sledilo ime-novanje novega ministerstva. Tem povodom — tako zatrjujejo dunajske vesti — zasnuje se novo posebno ministerstvo za javna ob-čila: pošto, brzojav, telefon in železnice. S tem bi se uresničila že stara nakana, kajti prepričanje je splošno, da je bilo sedanje trgovinsko ministerstvo preobloženo.

Grof Kielmansegg c. k. uradnikom. Temeljem posebnega sklepa ministerskega sveta izdal je ministerski predsednik posebno navodilo uradnikom, kar se dostaje varovanja uradne tajnosti in izvrševanja političkih in državljskih pravic uradnikov. To navodilo naglašja posebno, da nikakor ne gre, da bi se uradništvo postavljalo pod pokroviteljstvo te ali one stranke. Uradniki smejo pač pri-rejati medsebojne shode v posvetovanje svojih stanovskih koristih, ni pa dovoljeno, da bi svoje želje, izogivši se predpostavljene oblasti, prijavljali vladni potem peticij v dr-žavnem zboru. Istotako smejo uradniki svo-bodno izvrševati volilno pravo, nikakor pa se ne smejo spuščati v volilne boje in stran-karske prepire. — To naj si zapomnijo slo-venski rojaki, mej katerimi se nahajajo taki uradniki, ki so odločni člani Slovincem na-sprotne stranke!

Državni dolg naše polovice. — Naša državna polovica ima 4400 milijonov gld. dolga. Od državnih dohodkov mora se pla-čati vsako leto skoro 164 milijonov o b r e s t i za dolgove. In ta velikanska svota gre večinom v inozemstvo, v roke židovskih kapitalistov. — Za državni zbor dajejo dav-koplačevalci 886.352 gld. na leto itd.; direktni davki prinašajo 112 milijonov, indirektni pa 302 milijonov.

O generalu Baratierju pišejo hrvaške uradne „Nar. Novine“. „Vrli“ tridentinski rodoljubje so odposlali te dni, in sicer leto dni po boju pri Kasali, generalu Baratierju, zmagovalcu Abisincev, adresu, katero je podpisalo 7000 avstrijskih državlja-nov iz Tridenta. Zanimivo je mej tem tudi to, da Baratieri pride obiskat svojo domo-vino, iz katere jo je nekda popihal, da služi Italiji. Ta dejstva dokazujejo očitno, da je v Cislajtani avstrijskim italijanskim rodoljubom marsikaj dovoljeno in čim več demonst-rujejo, tem več jih varujejo avstrijs-ke oblasti. Radi tega ni nikak čudež, ako so postali odnošaji na Primorskem v resnici neznosni. Kdo to poplača, pokaže prihodnost. — Tako sodi hrvaški uradni list o odnošajih v Cislitavi!

Pastirski list nadškofa Samasse. — Nadškof Samassa je izdal pastirski list, v katerem razlaga, kako naj postopajo katoli čani proti cerkvenopolitičnim zakonom. V njem navaja razne predpise, odločbe papežev in kongregacij, po katerih se imata ženin in nevesta poprej civilno poročiti, kakor cerkveno, ako to zahtevajo zakoni. Verniki naj torej brez pomisleka ubogajo državne zakone, a ti zakoni cerkvenega prava ne razveljavijo. Zato pa morata ženin in nevesta gledati, da se za civilno poroko potem kakor hitro mogoče cerkveno poročita. Duhovščini škof priporoča, da si z neomade-ževanim življenjem pridobi ljubezen in zaupanje vernikov, da jih bode ložje k temu pripravila, da se tudi cerkveno poroče. Najbrž tudi drugi škofje izdado pastirske liste v enakem pomirljivem duhu. Tako vlada ne bode ime-la težav z izvedenjem cerkveno-političnih zakonov.

Ogerska. — Shod nemadjskih narodnostij se je vendar sešel v Budim-pešti — ogerska vlada torej ni imela toliko poguma, da bi stvar tirala do očitnega škandala, kajti le škandal bi bil, ako bi v „svobodni“, „viteški“ Madjarski ne smelo nekoliko ljudij posvetovati se o svojih ko-ristih. Sicer pa si nikakor ne smemo domi-sljati, da ogerska vlada milostno ni prepove-dala shoda, morda vsled prebudivšega se boljšega spoznanja, ampak misel na medna-

rodni parlamentarni shod, ki se bode vršil v Bruselju, jej je velevala biti previdna. „Reichspost“ pa je trdila celó, da je ogerska vlada dovolila ta shod na izrecno željo Nje-govega Veličanstva. — Bodisi pa kakor hoče, ali to jedno je gotovo, da bi shoda ne bilo, ako bi slo le po volji go-spodov Madjarov. — Shod je završil svoja posvetovanja, vzprejemši soglasno 21 točk obsezajoči program. Vazul Mangra, otvorivši zborovanje, rekel je, da zborovalci ne gravi-tujejo na zunaj, ampak oznanjajo le slavo Njegovega Veličanstva, ki je dovolil to zborovanje, Zbor je odposlal cesarju nastopno brzojavko: „Mi Rumuni, Srbi in Slovaki zbrali smo se danes v glav-nem mestu, nadahnjeni prirojenimi čustvi ljubezni in zvestobe do Vašega cesarskega in kraljevega apostolskega Veličanstva kot za-ščitnika vseh narodov Ogerske. Vsprejmite Vaše Veličanstvo izraz našega najglobljeje-ga štovanja in udanosti“.

Ogerski minister za uk in bogočastje je izdal naredbo, naj se odstrani pouk nem-škega jezika v budimpeštanskih ljudskih šolah. Proti tej naredbi je nastopil poluradni „Pester Lloyd“, a opozicijski časopis „Egyetertetes“ je vzel v zaščito ministrovo naredbo, ostali časopisi so pa tihi. Pri vsem tem pa je čudno le to, da vladni časopis napada vladno naredbo, a opozicijski jo brani. To so razmere, ki so mogoče le na Ogerskem.

Ogersko ministerstvo preustrojijo s 1. septembrom v 12. odsekov. Ta potreba je nastala vsled novih cerkvenih zakonov.

Rumunski kralj Karol je posetil v Islu našega cesarja. Temu posetu pripisujejo veliko politično važnost.

Italija. — Rimski župan je že pred-ložil kralju spored slavnosti, ki se ima vršiti 20. septembra. Kralj je baje obljubil, pris-ostvovati slavnosti. — Neki uzmovič je hotel ukrasti dragocenosti, ki so krasile sliko ma-tere božje v jedni rimskih cerkvá. Tatú so zasačili še v cerkvi in pri njem našli drago-cenosti, ki so cenjene na 50.000 frankov. — Javili so iz Rima, da je nekdo ukradel nekake uradne spise v „Monte citorio“ (laška zbornica). Videmska „Patria del Friuli“ pa naznanja, da to ni resnično, ker so spisi bili le pozabljeni. Nasprotno temu pa navaja, da se res dogajajo tatvine v zbornici in da ni skoraj poslanca, kateremu bi ne odnesli kaj neznani uzmoviči. Ta izpoved italijanskega časopisa pač ne dela čast italijanski „slavnoznanj“ prosveti. Pri tej priliki naj omenimo uradno statistiko laske vlade, ki priča žalostno resnico, kaka človeška sodrga živi v „blaženem kra-ljestvu“. Italija je imela koncem 1892. leta 30.535.848 prebivalcev. Mej temi jih je bilo obsojenih v istem letu zaradi zločinov 645.700, največ radi ropá, tatvine, sleparije. Na vsakih 47 ljudij (z otroci vred!) je prišel torej že jeden zločinec!! In naši Lahoni hre-pené po tej zemlji!! — V Genovi je napovedala stečaj (polom) bankovska tvrdka bratov Bingen. Ustanovilo se je, da je ta sleparska tvrdka imela le 300.000 frankov aktivé, pa-siva pa znašajo 20.000.000 frankov! Pri tej priložnosti pokazalo se je italijansko re-darstvo v svoji pravi svitlosti, kajti dasi sta se sleparja še dlje časa mudila v Genovi, vendar ju je policija pustila v miru, da sta mogla lepo pripraviti svoje kovčke — seveda ne prazne! — in fletno prepeljati se na ptuje. Rimsko časopisje strogo obsoja ma-lomarnost prefektore in kvesture v Genovi in zahteva, da se obe oblasti kaznujeta kar najstrožje. Tako kaznovanje, pravi „L' Italie“, izdalo bi mnogo več, kakor pa vse preosnove policije — na papirju. Jednega teh bratov so zasačili v Roterdamu ravno, ko je bil namenjen na parnik, ki vozi v Ameriko. Pri njemu so dobili okoli 600.000 lir.

— Vsled tožbe Cavallottijeve proti Crispiju izjavilo se je rimsko sodišče, da ni pristojno razsojevati v tej pravdi.

Nemčija. — Nemški cesar Viljem mudil se je na Angleškem. Angleški časopisi so mu priporočali, naj Angležev ne nadleguje s svojo govorniško zmoglostjo. Nemci so vsled tega kar zbesneli na Angleže. — V Lipskem so otvorili čebelarsko razstavo nemških,

avstrijskih in ogersko-hrvaških čebelarjev. Razstavo je otvoril sam saski kralj. — Dne 18. t. m. postavili so temeljni kamen spomeniku nemškega cesarja Viljema I. — V severnem nemškem prekopu, kateri so odprli pred časom, nasukal se je že deseti parnik. To je zopet dokaz, s kakšno nemško „Gründlichkeit“ je bil prekop izdelan.

Francija. — Italijanski redarstveni uradnik Santorio je pobegnil na Francosko po tem, ko je seboj pobral razne uradne diplomatske in političke spise, s katerimi je pomagal Cavallottiju pri njegovi zatozbi proti Crispiju. Na zahtevo italijanske vlade, naj ji Francija izroči Santorija, odgo-vorila je ista, da tega ne more storiti, ker so Santorjevi zločini političke narave. — V R e m i r e m e n t u so odkrili 11. t. m. spomenik francoskim vojakom, ki so padli leta 1870. v boju proti Nemčiji.

Belgija. — V bruseljski zbornici je bil sprejet šolski zakon z 19 glasovi večine, ukljub velikim naporom socijalistov in libe-ralcev, da preprečijo sprejem istega z velikimi pouličnimi demonstracijami. V to svrhu je demonstrovalo v Bruselju dne 28. m. m. 80.000 oseb, katere so socijalisti zbornali iz vseh belgijskih mest. No vse to ni pomagalo, kajti večina zbornice se ni dala zastrašiti in je zakon sprejela. — Papež je izdal okrožnico na belgijske škofe, v kateri opominja bel-gijske katolike, da naj bodo složni in naj za-branjujejo socijalizem. Škofom pa svetuje, da naj se kmalu snidejo in pretresujejo na tem shodu socijalno uprašanje. „Ker je pa zlo“, pravi dalje, „radi katerega se pritožu-jemo, tako veliko, da se z zdravilom že ne sme več odlašati, torej mislimo, da bi bilo dobro, da bi se med tem takoj začele pomirjevati strasti. Zato pa, čestiti bratje, že-limo, da v našem imenu katolike svarite in opominjate, da naj že sedaj popolnoma opusté prepiranje in razpravljanje o takih točkah, bodisi na shodih ali v novinah in jednakih spisih, tembolj pa protistransko oči-tovanje... Dolžnost duhovnikov je posebno, da so previdni nasproti novim mnenjem, da strasti z vero mi-rijo in spravljajo ter opominjajo na dolžnosti krščanskega držav-ljana“. Te besede priporočamo v premislek!

Anglija-Irska. Znamenit irski svečenik piše gledé na to, da je zmagala pri novih volitvah protirrska konservativna stranka: „Večina konservativcev (Toryjevcev) v novi zbornici bode jako velika. Liberalci so v Angliji malo ne izginiti. Kaj stori naša irska stranka nasproti tiranski vladi konservativcev? Ali bi ne bilo modro, pretresati uprašanje, bi li ne bilo najbolje, da naši poslanci do cela izostanejo iz državne zbornice? Njih prisotnost bi uzdrževala le pretvezo unije. Pri sedanjih razmerah ravnaajo z Irsko kakor s kako kronino naselbino.

— Novo izvoljeni poslanci Anglije sešli so se dne 12. t. m. k zborovanju.

Razgled po slovanskem svetu.

Hrvaška. — Neko madjarsko glediščno društvo je prišlo gostovat v Osek v Slavoniji in tam prireja predstave v madjarskem jeziku. To seveda ni ugajalo tamošnjim hrvaškim prebivalcem, posebno pa mladini ali prav za prav dijaštvu. Že pri prvi predstavi so se dogodili neredi. Nekateri madjarski privan-dranci, ki se v Oseku dobro počutijo, so pri predstavi demonstrativno ploskali pri pojavu igralcev, nasprotno pa so z druge strani živžgali in protestovali proti predstavam v neprijateljnem jeziku. To je dalo povod, da je prvi dan predstave posredovalo redarstvo — drugi dan žendarmerija, tretji pa še stotnija vojakov — vse v obrambo madjarskih pred-stav, katere so nadaljevali ukljub prepovedi od strani samega mestnega župana, madja-rona Rottera. Glediščne predstave so bile vedno prazne, izvzemi le nekoliko madjarskih priseljencev ali pa nekaterih uradnih štre-berjev. Družba je priredila le 4 predstave pod silo namesto 12, in s tem je bilo za-dovoljeno madjarski državni misli. Pri isti priložnosti je pa graje vredno za Hrvate to, da mej tem, ko protestujejo proti madjarskim

predstavam, niso nikoli nasprotni nemškimi, ki redno prihajajo v Osek. Ako jim ne ugaja madjarsčina, še manj bi jim morala ugajati nemščina. Pričakujemo radi tega, da se postavijo Hrvatje po rōbu tudi nemškim ničvrednim družbam, ki bodo slučajno zopet kolovratile v njih sredo.

— Na Hrvaškem se suče danes glavno uprašanje okoli novih mestnih volitev, ki se imajo vršiti na podlagi novega mestnega štatuta. Nekatera mesta prizadevajo si, izvršiti volitve pred cesarjevim dohodom tako, da se mu poklonijo deputacije novoizvoljenih zastopov. — Madjarske šole na Hrvaškem bodo kmalu rasle kot gobe po dežju. Za Brodom, Virovitičo, Zagrebom sedaj pripravljajo tako tudi v Oseku in sicer vse za otroke madjarskih železnih uradnikov in delavcev. Šole so sicer zasebne, a vendar sezidane na račun madjarske vlade, katera pa gotovo tudi Hrvatom zaračuni kot vzajemne stroške. Plačajo jih torej vendarle Hrvatje!

Dalmacija. — Volitve v deželni zbor dalmatinski so tudi razpisane. Dne 7. septembra bodo volile kmečke občine dvajset poslancev; 9. sept. mesta osem in trgovinske zbornice tri poslance; 11. septembra bodo volili veliki posestniki deset poslancev. Dalmacija voli skupno 41 poslancev. Kot virilista imata sedež v zboru tudi nadškof Rajčević in pravoslavni vladika Milas. Dosedaj je bilo razmerje strank tako-le: 22 poslancev je pripadalo narodni ali Klaičevi stranki, 6 stranki prava ali Biankinijevi, 7 srbski stranki in 6 avtonomaški. Kakor sedaj pišejo, zgubé Srbi dva poslanca in sicer jednega v velikem posestvu v zadarskem okraju, katerega so dosedaj volili avtonomaši, in jednega v trgovinski zbornici dubrovniški, katero imajo v posesti Hrvatje. Tudi stranka prava ne pridobi nič, mogoče da zgubi še kaj, ker dosedanji nje privrženci so bili izvoljeni na podlagi programa Klaičeve stranke. Borba mej narodno in Biankinijevo stranko utegne škodovati hrvaški stvari, kajti njih nesloga bi mogla koristiti le nasprotnikom hrvaške misli v Dalmaciji. — Klaičeva stranka je izdala že volilni oklic, ki je ob enem tudi program stranke. Isto tako je storila tudi Biankinijeva, ki je priročila oklic v „Nar. Listu“.

— Vlada je razpustila občinski zastop v Makarski. — Parniško društvo v Dubrovniku si je nabavilo nov parnik na Angleškem, ki nese 1000 tonelat, prevozi na nro 9 milj in, kar je glavno, potrosi le malo oglja. — O razmerah na dubrovniškem gimnaziju smo že dosti pisali; danes pristavljamo le to, da je preiskovalno poverjenstvo, ki je nepristransko zasledovalo dijaška dejanja, predložilo izključenje šestih dijakov iz gimnazija, kar se je tudi zgodilo. Izključeno je pa pet Srbov in jeden Hrvat, a veroučitelj (pravoslavni), ki je bil baje glavni uzrok teh neredov, je odstavljen. — Profesor na kotorskem gimnaziju, g. Iv. Macher (Slovenec) je prestavljen v Ljubljano. Tudi ta gospod je bil zasledovan in po srbskih časopisih napadan. Aj bratje Srbi, na take načine si ne pridobite simpatij!

Česka. — 11. t. m. je obiskalo narodopisno razstavo v Pragi že čez 1 milijon plačujočih obiskovalcev. — Česko gospodarsko društvo je letos zborovalo v mestu Gratzen pri Budjejevicah. V tem mestu pa bivajo po večini Nemci. Ti Nemci so češke goste jako prijazno sprejeli. Mesto so oplešalo s češkimi in avstrijskimi zastavami. „Deutsche Zeitung“ je zaradi tega jako razjarjena in pravi, da bi bili morali Čehom pokazati vrata. Pri tem je pa omeniti, da omenjeno društvo ni kako pretirano česko narodno, kajti na čelu so mu češki veleposestniki, katerim se pač narodni fanatizem očitati ne more. Če nemški nacionalci hočejo, da se takemu društvu pokažejo vrata, potem pač ni čudo, da se sprava mej Nemci in Čehi ne more doseči.

— Župani čeških moravskih mest sešli so se pred časom k posvetovanju gledé na naredbo brnskega vojnega zapovednika Succovatija, ki je svojedobno prepovedal častnikom zahajati v «Besedni dom» v Brnu. Pri posvetovanju so zaključili, da vsled te, za češki narod razžaljive naredbe, izstopijo iz družbe «rede-

žega križa» vse češke občine, dokler ne bo preklicana ta naredba. Agitacija v tem smislu se bo vršila po vsej Česki in Moravski.

— V Pragi je zborovalo 7. t. m. 1500 čeških učiteljev. Po dolgi razpravi so zaključili v obrambo narodne osebnosti: 1. učiteljstvo mora vedno zasledovati odnošaje svoje domovine in naroda takó, da mu bodo isti podlaga naukom in šolski odgoji; 2. da brani in brižno neguje češko-slovanski jezik v šolah, kakor tudi njegovo izvirno književnost: da skrbno opazuje menjanje njegovega narečja, marljivo zbira pravljice, reke in jezikovne posebnosti tako, da bo možno zasnovati ves jezikovni pouk v šolah na podlagi ljudskega jezika; 3. da zvesto pazi na narodno zgodovino v šolah in stoji na straži, da se obvaruje propada, pozabljivosti in odtujanja češke umetne in pismene starožitnosti; 4. da v šolski mladini vzbuja smisel za narodno umetnost in išče narodne ornamente; 5. da v šolah neguje narodno pesem in glasbo sploh; 6. da vedno proučuje navade češko-slovanskega ljudstva in jih varuje pri odgojevanju šolske mladine. Druga točka dnevnega reda je bila, ustanova češkega pedagogičkega muzeja v Pragi v tem, da se predmeti šolske stroke narodopisne razstave shranijo za prihodnost. Muzej mora biti slika češko-slovanskega narodnega šolstva in tudi neprenehanim kazalom njegovega napredka. — Vlada na Českem je zaustavila časopis «České Noviny» na podlagi izjemnega stanja, ki dovoljuje kaj takšnega potem, ako je bil časopis trikrat zaplenjen.

Gališko. V pogledu na priprave za deželnozbornske volitve se med poljskimi strankami veča prepir. Demonkriška dokazuje, da plemstvo je doslej spravljalo kmetstvo in množice v propad. Vsled tega so plemiči razjarjeni in bi radi zadušili živahno gibanje na kmetih. Novi tir med poljskim narodom sicer ni na vse strani pravilen; ali odobrovati je treba, da se sploh probujajo množice ter postavljajo v nasprotstvo s plemstvom, ki je narodu in Slovanstvu provzročilo že toliko škode in zla. — Nemška gimnazija v Lvovu, katera je štela še nedavno 700 dijakov, imela jih je v prošlem šolskem letu samo 306. V pripravljalnem razredu jih je bilo 48. Po maternem jeziku je bilo 115 Nemcev, 141 Poljakov, 40 Rusov in 4 Madjari. Po veri je bilo 153 Židov, 90 katolikov, 44 unijatov, 11 protestantov in 2 kat. Armenca.

— Volitve za gališki deželni zbor bodo dne 25. septembra za kmetске občine, dne 30. septembra za mesta in trgovinske zbornice in dne 3. oktobra za veleposestvo.

Bukovina. — Zeló značilne so številke, katere kažejo narodnost in vero dijakov na gimnaziji v Černovcih. Vseh javnih učencev je štela gimnazija v prošlem šolskem letu 785. O teh je bilo po narodnosti 487 Nemcev (med njimi 398 Židov!), 123 Rusov, 94 Romunov, in 92 Poljakov.

Bosna - Hercegovina. — Uradna statistika bosanske vlade o številjenju prebivalstva je izkazala sledeči uspeh: Dne 22. aprila 1895. je bilo v Bosni - Hercegovini 1,565.357 prebivalcev, to je 17% več kakor l. 1885. Povprečno pride na 1 km² 31 prebivalcev, nasproti 26 leta 1885. Hiš je 263.531, za 48.092 več kakor v l. 1885. — V kopalnišču Ilidže pri Sarajevu prirejajo zabavo — streljanje na žive golobe. Ta gosposki šport je graje vreden, kajti to gotovo ne upliva dobro na tamošnje odnošaje. Oni, ki golobu nastrelji obe nogi ali mu jih odbije, dobi veliko nagrado (gran prix) 25000 frankov. Slično zabavo so hoteli prirediti pred leti tudi v Opatiji, no tam se je posrečilo Noé-tu, da je golobe rešil smrti s tem, da jih je izpustil iz koša, v katerem so jih bili poslali v Opatijo. Prirejevalci te zabave so bili tožili vsled tega g. Noé-ta, ki pa je bil pred sodnijo oproščen. — Bosanski hadžije (romarji), ki so odpotovali pred nekaterimi meseci v Meko, so se povrnili te dneve skozi Carigrad. Povrnilo se jih je nekaj manj, kajti več njih je pobrala kolera, ki navadno razsaja v Meki med turško nesnago.

Srbija. — Za časa smrti Stambulova so trdili nekateri nemški in madjarski listi, da

je Srbija poslala na ukaz kralja in vlade venec na krsto Stambulova. Tej vesti pa srbske uradne novine odločno ugovarjajo kot neresnični.

— Grškega metropolita Visariona v Prizrendu v Stari Srbiji so tamošnji Srbi prognali.

Bolgarija. — Skoraj ves politiski svet se suče danes okrog Bolgarije. Časopisi so polni raznovrstnih kombinacij in lažij o bolgarski deputaciji, ki je bila v Rusiji, in o njeni nameri, katero je imela pred očmi, predno je šla na potovanje. Danes, ko je stvar že končana, pripisujejo vsemu neko posebno važnost, češ, da je ruski cesar bolj nagnjen Bolgariji nego li je bil prej, in da prizna Koburga bolgarskim knezom, seveda pod nekaterimi pogoji. Ti pogoji pa bi bili, da bi Koburžan prestopil k pravoslavju, k čemur je baje pripravljen ne samo on, marveč tudi njegova soproga s sinom Borisom. Tako glasijo vesti z jedne strani, z druge pa trdijo, da je Koburgov položaj sedaj še slabši nego li je bil prej, kajti njegovo očitno prizadevanje, da se Rusiji prikupi, je baje ozlovljilo njegove dosedanje zaščitnike, kateri so imeli že priložnost sumiti o njegovi pogumnosti. Ko je dal Stambulov streljati Panico, pogumni Koburg jo je popihal v inozemstvo; ko je bil prisiljen zapustiti Stambulova, boječ se ljudstva, odpotoval je v Karlove vare, in je Bolgarska spremenila vladu v njegovi odsotnosti. Takšni plašljivci niso rojeni za vladarje na vzhodu. Koliko časa ostane takšno položenje v Bolgarski, je vsako umevanje neumestno, kajti v kratkem mora priti do spremembe. Tedaj pa bo obzorje Balkana čistejše vsakemu pazljivejšemu motrilcu balkanskega uprašanja. — Knez Koburg se je povrnil v Sredec, kjer je bil baje sijajno vsprejet. — Pišejo tudi, da hoté proglasiti Bolgarsko kraljestvom; s tem bi se Ferdinand bolj prikupil ljudstvu.

Rusija. — Varšava je štela leta 1894 vseh prebivalcev 552.986 in sicer 20.314 oseb več nego leta 1893. Po veri je bilo 307.674 katolikov, 190.300 Židov, 20.871 pravoslavnih, 16.525 protestantov, 254 mahomedanov in t. d. Meščanov je bilo 298.102, rokodelcev in delavcev 90.462, podanikov drugih držav 13.714. — Ruski arhoelogiški zavod v Carigradu se je letos ustanovil. Predsednik mu je bivši odeski vseučilišni profesor Uspenskij. Ruska država mu daje 12.000 rubljev podpore na leto. — Uprav letospreteče 25 let, odkar je zamrla veljava pariške pogodbe, vsled katere je bilo prepovedano Rusiji, da ne sme imeti v Črnem morju vojne mornarice. Od tega časa se je precej razvila ruska črnomoška mornarica in šteje danes veliko bojnih ladij, kakor n. pr. „Česma“, „Sniope“, „Tri Svjatitelja“, „Dvjanaet Apostolov“, „Georgij Pobjedonoscev“, „Rotislav“, „Pamjat Merkuri“, „Kapetan Saken“, „Poročnik Kozarskij“, „Griden“, „Terec“, „Kubanec“, „Černomerec“, „Donec“, „Zaparožec“, „Krallec“ itd. itd. Zraven teh ima še veliko število prevoznih ladij ter veliko torpedovk. V slučaju vojne morate dati državi na razpolago še vse svoje parnike (60) dve ruski parobrodni društvi. — Uradni listi so proglasili zakon, s katerim se potrjujejo pravila petrogradskega medicinskega zavoda za ženske.

Raznoterosti.

*** Stanarina finančnim stražnikom.** —

V smislu naredbe finančnega ministerstva povodom reorganizacije in urejenja pristojbin finančne straže, dobijo oni stražniki, kateri ne stanujejo v vojašnici, te-le pristojbine: na Dunaju 15; v mestih, ki imajo nad 50.000 stanovnikov 14; v mestih z 10 do 50.000 stanovniki 13; v mestih s 5 do 10.000 stanovniki 12; v mestih 2 do 5.000 stanovniki 11 in v krajih izpod 2.000 stanovnikov 10% plače in kvinkvenije, ki pristojajo dotičnemu možu. Za kopelji bode določalo stanarino fin. ministerstvo v posamičnih slučajih. Pri računanju stanarine morajo se izpustiti odlomki izpod 50 nvč., odlomke nad 50 nvč. pa je zaračunati za cel goldinar.

*** Gračani proti židom.** — Židovski listi so kar obupani, ker je graški mestni za-

stop sklenil, da v mestnih poslopih ne dadó v najem prodajalnice nijednemu židu. Seveda to je grozna krivica, ko so pa nekateri nemški nacionalci na Severnem Češkem sklenili, da ne dajo stanovanja Čehom v svojih hišah, pa židovski listi za to niso imeli besedice graje. Le židom se ne bi smel las skriviti.

***H katastrofi v Mostu.** — Poslednje dni se je v Mostu na kraju katastrofe zemlja zopet nekoliko vsedla, vsled česar so razpokale zopet nekatere hiše, v katerih stanovati so bile dovolile oblasti. Te hiše morale so se takoj izprazniti. — Izkopavanja v razvalinah pogreznjenih hiš imela so v raznih slučajih povoljen vspeh. Tako n. pr. so izkopal iz razvalin poslopja rudniškega ravnateljstva doslej štiri blagajne in več del poslovnih knjig. Le glavne velike blagajne do sedaj še niso našli.

*** Prijeta tatova.** — Iz Zadra poročajo: Pred kakimi 11 leti naselil se je na otoku Selve premožen mož, imenom Supičič, ki je bil prej v službi pri podonavski parobrodni družbi. Nihče ga ni vprašal, od kod mu bogastvo; mož je živel s svojo obitelji kot uzoren oče in državlján. No, pred 11 leti pa je bilo ukradenega na pošti v Budimpešti okolo četrtilijona v gotovini. Takrat so zaprli tamošnjega poštnega slugo Samborja, ki je bil na sumu, da si je prisvojil to lepo premoženje. Toda pri Samborju niso našli ničesar in morali so ga izpustiti. Isti Sambor postal je tekom teh 11 let od preprostega poštnega sluga imovit hotelir v Budimpešti. Policija ga je sicer vedno opazovala, toda ni našla ničesar, kar bi dalo vzroka, prijeti ga. No Supičič prihajal je večkrat k Samborju v Budimpešto na obisk in tam se je vselej prijavil v knjigi za tujece pod izmišljenim imenom. To je vzbudilo pozornost policije. Te dni odpeljala se je posebna komisija v Dalmacijo, ki je prišla Supičiča. Le-ta je s prva protestoval, slednjič pa je vse obstal in tudi povedal, da je onega četrtilijona ukradel v družbi s Samborjem. Komisija naročila je iz Zadra brzozavniškim potom, da je Samborja zapreti. Supičiču so zaplenili okolo 70.000 gld.

*** Umor bogatina v Budimpešti.** — Minuli teden umoril je v Budimpešti neki Čašara milijonarja Deutch'a, člana tvrdke „Haas & Deutsch“. Ta tvrdka je jedna najbogatejših na Ogorskem in jo cenijo na 40 milijonov premoženja. Morilec je bil uradnik pri tvrdki in, ker ga je ta odpustila brez nikake prave odškodnine, namenil je, maščevati se, kar je tudi storil. Prišel je namreč v glavni urad in tam ogovoril Deutscha ter ponovil svojo zahtevo, to je odškodnino 4000 gld. Ker ta ni hotel slišati nič o kaki odškodnini, je ustrelil na njega in ga usmrtil. Ta tvrdka je zelo omražena posebno pri nižjem ljudstvu, in sraha vseh poštenih trgovcev. Zelo razširjeno tvrdkino poslovanje je privedlo isto v nasprotje z raznimi strankami in vsled tega tudi pred sodnijo, kjer so se nasprotja razpravljala. Konec vsemu pa je bil, da so jo vedno bolj sovražili. Neki francoski zgodovinar je dokazal, da denar ne dela človeka srečnim in da je bila večina milijonarjev nesrečnih. To velja tudi za tvrdko „Haas & Deutsch“, kajti največji revež bi si ne želel take smrti, kakor je končal Deutsch. No tudi njegovemu tovarišu Haasu ni usoda milejša. Sina je zubil v mladi dobi, zet se mu je v norosti ustrelil, a še-le pred nekaterimi dnevi umrla mu je hči v največjih mukah. Pripovedajo namreč, da so jo trikrat operirali v Heidelbergu. Ko so pa uvideli, da ni rešenja, pripeljali so jo v Budimpešto, in da jej olajšajo bolečine, zasuli so jo z raznovstnimi dragocenostmi, katere pa je umirajoča odklonila, rekši: „Vse, vse, denar in zlato bi dala le za jeden dan zdravlja“. In umrla je.

*** Shod proti nenravnostni književnosti** se bode vršil v Bruselju prve dni meseca oktobra. To bo že drugi shod v isto svrhu. Predsednika shoda bodeta Jules Simon in Beernaert. Kongresovci se bodo posvetovali, kako omejiti nenravnostno književnost. Že so priznanjena razna predavanja, mej katerimi tudi poročilo de Budé-a o potrebi, da se ustanovi mejnarodna zveza proti nenravnostni književnosti, kakor tudi poročilo o

mejnarnadni poizvedovalni pisarni v Gentu. — Tržaški „Piccolo“, ki je priobčil to vest, nima uzroka veseliti se shoda, kajti pri istem dobi pouk tudi nenravnostno časopisje njegove vrste.

*** Novo sredstvo proti trtni uši** (filokseri) je iznašel baje turški zdravnik Kiazin Effendi, katero je že praktično uporabljaj v vinogradih v Smirni in okolici. Francoska vlada je odposlala v Smirno dva svoja strokovnjaka, da proučita sredstvo in pregledata one vinograde, ki so bili ohranjeni od te golazni. — Ako se ta vest uresniči, tedaj bo človeštvo dolžno neizrecno hvalo človeku, ki je našel sredstvo, s katerim se dá doseči na gospodarskem polju tolika dobrota in korist.

*** Arpadov grob** je baje našel neki Pavel Gebauer (čistokrvén Madjar!) — Ker madjarski učenjaki že veliko let iščejo Arpadov grob, pristojna oblast stvar preišče — in dobi skoro gotovo — veliko „figo“.

*** Zopet jedno madjarsko gledališče** namerujejo zidati za revnejše ljudstvo v Budimpešti. Poslopje bi stalo 450.000 gld. Vlada dá brezobrestno posojilo 200.000 gld., 250.000 pa dobodo na delnice. Gledišče se ima sezidati za 3000 oseb na Štefanovem trgu. Ustoppnina pa ne bo smela biti večja — izvzevši lože — od 1 krone za osobo. Kdor ima v rokah škarje in blago, tak lahko kroji!

12 zavratnic za 9 kr. je šivala uboga Hedvika Honsa m neki dunajski tvrdki. Ali nesrečna žena je nakrat postala strahovita talica: bogato tvrdko je okrala v vrednosti — 60 kr. Gospodar jo je takoj zatožil in bila je postavljena pred sodnike. Tu je s solzami v očeh opisovala svojo revščino, da ima doma bolnega moža in bolnega otroka, a zasluži za šivanje 12 zavratnic celih 9 kr. Njena revščina je bila tolika, da je v strašni sili zmaknila par koscev blaga, prodala ga in utolažila lakoto. Vsemu sodišču se je sirota usmilita; časnikarski poročevalci so vse vestno zabeležili. Sodišče je odložilo razpravo, da preišče, ako je resnična njena izpoved — in dokazalo se je, da je vse res. Pri ponovni obravnavi je bila oproščena. Sodnik ji je pa izročil prvih 200 gld., ki so mu došli za njo od dobrotljivih ljudij, ki so čitali njeno izpoved. Darovi so prihajali še dalje in uboga ženica si je ustanovila samostojno obrt z zavratnicami. Bog daj srečo!

Žid navihanejši nego cigan! — V nekem madjarskem okraju je ukradel cigan židu bakren kotel. Vse prizadevanje, da bi žid zasledil tatu, je bilo zastonj. Ker je bil kotel zelo velik, je bil cigan v neugodnem položaju, ker ni znal, kaj storiti z njim, a bal se je, ponuditi ga na prodaj. Namenil je bil že, po noči prnesti ga židu nazaj. Zvečer sreča žid cigana ter mu reče: „Gotovo si ukradel ti kotel“. „Ne jezi se, Abraham“, — odgovori cigan — „tat gotovo vrne kotel, ker kaj naj stori s tako velikim kotlom?“ „Kaj naj stori?“ — uprašá žid — „s kladivom razbije kotel na košččke ter ga proda kot baker“. Pri teh besedah se je ciganu razvedril obraz, stisne židu roko in reče sožalno: „Ubogí Abraham, gotovo ne boš več videl svojega kotla!“

„Kažipot“ za leto 1895-96.

dobi se v tiskarni za gl. 1-20, s pošto 10 kr. več.

Karol Drašček pek Riva Corno št. 4. v Gorici. Podružnica za razprodajo kruha se nahaja v Semeniški ulici št. 2.

Ivan Dekleva veletržec z vinom v Gorici ima v svojih založnicah vedno na izbiro vsakovrstna domača vina bela in črna istrska ter bela dalmatinska. Pisarnica se nahaja na Generališču (prehod Edlingov). Prodaja na debelo.

Franc Bensa v Ozki ulici št. 8 v Gorici prodaja vsakovrstno usnje, podplate, kopita, sploh vsa orodja in potrebščine za čevljarje. Zagotavlja dobro blago po zmernih cenah; zato se sl občinstvu priporoča za obilen obisk.

Anton Obidič čevljar v Semeniški ulici št. 4 se priporoča Slovencem v Gorici in v okolici za blagohotna naročila.

I. Cej gostilničar v Židovski ulici št. 5. toči na ravno brisko vino.

Anton Fon v Semeniški ulici ima prodajalnico vsakovrstnih klobukov in kap ter gostilnico. Toči vedno dobra in naravna vina.

Ant. Jeretič za veliko vojašnico v Gorici prodaja vse izdelke, ki spadajo v šolsko in pisarniško rabo kot: papir, peresa, svinčnike, knjižice, knjige za upisovanje itd. Pisanke in risanke iz dobrega papirja izdeluje v svoji delavnici, na kar slavno učiteljstvo še posebno opozarja.

Ivan Pečenko veletržec z vinom na debelo v Vrtni ulici št. 8 (poleg ljudskega vrta na desno), prodaja nad 56 litrov po najnižjih cenah pristna bela in črna vina, in sicer: vipavska, furlanska. — Zagotavlja dobro, pristno blago, točno postrežbo in nizke cene.

ANDREJ JAKIL, tovarena kož v Rupi pošta Miren in zaloga usnja v Gorici, na trgu Kornu.

Franjo Jakil lastna tvornica kož v Rupi pri Gorici. — Zaloga v Gorici, Raštelj 9.

Ivan Reja gostilničar „Alla Colomba“ za veliko vojašnico na desnem voglu v ulico Morelli, toči domača vina in ima domačo kuhinjo. Cene prav zmerne.

Anton Koren trgovec v Gosposki ulici št. 4 prodaja razno lončarsko, porcelanasto in stekleno blago, reže in vklada šipe v okna, reže in napravlja okvirje za zrcala in podobe.

Gostilna Antona Vodopivca

v Trstu

ulica Solitario št. 12

priporoča se

rojakom iz Goriške in drugim Slovencem v Trstu, kajti v istej se točijo le pristna vipavska črna in bela vina iz prvaške občine in s Krasa.

Priporoča se posebno Slovencem, ki pridejo po opravkih v Trst.

Kuhinja prav dobra in po ceni.

Glavni zastop

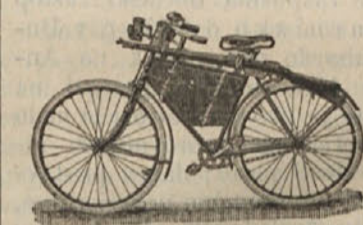
DVOKOLES „SWIFT“

iz

orožarne

v Steyru.

Daja se pouk.

Posebnost v kolesih za vojake, neprekosljiva dvokolesa, ki so svetovno znana radi solidnosti in elegantnosti.

Prodajata, posojujeta, popravljata in imata zalogo — vse po nizki ceni

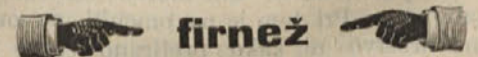
Saunig & Dekleva

Nunska ulica št. 14-16 v Gorici.

Bogata zaloga šivalnih strojev raznih zistemov, kakor tudi pušk.

Laneno - oljnati

firnež

najboljše vrste prodaja na debelo in drobno

Adolf Hauptmann

tovarna firnisa v Ljubljani.

Ilustrovane cenike o potrebščinah za obrt, šolo in hišo pošiljam na zahtevanje brezplačno in poštne prosto

